

KIRKENE SAMMEN

– I ENHET OG ULIKHET:

*En studie av holdninger til lokalt
økumenisk samarbeid i Norge*

Norges Kristne Råd
KIRKENE SAMMEN

Nordic
Navigation

Januar 2022

INNHOOLD

2. INTRODUKSJON	6
2.1 BAKGRUNN OG FORMÅL	6
2.2 OPPSUMMERING	6
2.3 METODIKK	6
2.3.1 DATAINNSAMLING	6
2.3.2 METODISKE VURDERINGER OG AVGRENSNINGER	7
3. DELTAKELSE OG HOLDNINGER	9
3.1 OM RESPONDENTENE	9
3.2 FELLESKIRKELIGE AKTIVITETER	12
3.2.1 ORGANISERING AV FELLESKIRKELIG ARBEID	14
3.2.2 DELTAKELSE	20
3.2.3 RESULTATER OG EVALUERING	23
3.3 HOLDNINGER TIL SAMARBEID	27
3.3.1 EIERSKAP OG GRUPPETILHØRIGHET	29
3.3.2 TEOLOGI OG SAMARBEID	30
3.4 HVA FREMMER OG HVA HINDRER SAMARBEID?	32
4. VEIEN VIDERE	34
4.1 MULIGHETER FOR LOKALØKUMENISKE FELLESSKAP	34
4.1.1 STYRKE SAMARBEID OM OG KOORDINERING AV DIAKONALE TILTAK	34
4.1.2 FELLESARRANGEMENTER SOM GJENNOMFØRES PARALLELT I DEN ENKELTE MENIGHET	34
4.1.3 INKLUDERE HVERANDRES MENIGHETER I BØNN UNDER GUDSTJENESTEN	35
4.1.4 SNAKKE GODT OM HVERANDRE	35
4.1.5 Å BERIKES AV HVERANDRES SPIRITUALITETSTRADISJONER	35
4.2 UTFORDRINGER FOR LOKALØKUMENISKE FELLESSKAP	35
4.2.1 TEOLOGI	35
4.2.2 RISIKO FORBUNDET MED FELLES VERDI- OG GRUNNLAGSDOKUMENTER	35
4.2.3 ALLIANSEØKUMENIKK	35
4.2.4 SAMARBEID FOR ENHVER PRIS?	36
4.3 PROSESSER FOR Å STYRKE LOKALØKUMENISKE FELLESSKAP	36
4.3.1 STYRKE FELLESKIRKELIG IDENTITET	36
4.3.2 STYRKE AKSEPT FOR UENIGHET	36
4.4 NKR I MØTE MED LOKALØKUMENISKE GRUPPER	38
5. APPENDIX	42

OM NORGES KRISTNE RÅD

Norges Kristne Råd er en økumenisk paraplyorganisasjon og et fellesskap for kristne kirker og trossamfunn som skal fremme gjensidig forståelse, respekt og samhandling lokalt og nasjonalt. Vi har Bibelen som kilde og tilber og bekjenner én Gud. I vårt arbeid er vi inspirert av Jesu bønn: "Må de alle være ett".

Norges Kristne Råd består i dag av 24 medlemskirker, en observatør og fem tilsluttende økumeniske organisasjoner. Rådet fungerer som et serviceorgan for medlemskirkene, og representerer felles anliggende etter konsensusprinsippet inn mot norske myndigheter og i andre nasjonale og internasjonale fora.

OM NORDIC NAVIGATION

Nordic Navigation er et analyseselskap med forankring i ideell sektor og sosialt entreprenørskap. Vi tror gode analyser gir organisasjoner bedre forutsetninger for gode strategivalg og effektiv kommunikasjon.

Prosjektleder for denne rapporten er Sindre Olafsrud. Sindre er daglig leder i Nordic Navigation og har bred erfaring med analysearbeid for ideelle virksomheter. Han har en Master of Science i Organisational & Social Psychology fra London School of Economics and Political Science og en bachelorgrad i Økonomi & Administrasjon fra Handelshøyskolen BI.

Sølve Aksnes er juniorkonsulent i Nordic Navigation. Arbeidsoppgavene hans består hovedsaklig av kvalitative analyser og tekstproduksjon. Sølve er jusstudent ved Universitetet i Oslo og har fra før fullført en Master of Arts i Systematic Theology ved Trinity Evangelical Divinity School i Chicago.

For mer informasjon om Nordic Navigation se www.nordicnavigation.com.

FORORD

Å være kirke sammen betyr ikke at man er enige i alt, men at vi likevel velger å stå sammen. Økumenisk samarbeid bygger på gjensidig respekt, både for hverandre som kristne kirker og trossamfunn, og for teologiske læreforskjeller oss i mellom.

Norges Kristne Råd har som visjon at «kirkene sammen fremmer liv, i fellesskap og forsoning, i kirken og i samfunnet». Som økumenisk paraplyorganisasjon, er vi et fellesskap av kristne kirker og trossamfunn som skal bidra til gjensidig forståelse, respekt og samhandling lokalt og nasjonalt inspirert av Jesu bønn: "Må de alle være ett... for at verden skal tro at du har sendt meg" (Joh. 17.21). Vi er mange, og vi er ulike, men troen på Jesus Kristus forener oss.

Mens media stadig oftere skriver at polariseringen øker i kirke-Norge, erfarer vi på lederplan det motsatte. Når vi kommer sammen på tvers av våre medlemsamfunn opplever vi et godt økumenisk klima. Samtidig har det variert hvor mye kunnskap vi har hatt om hvordan dette ser ut på lokalt plan.

I denne rapporten har vi undersøkt nettopp dette: Hva er situasjonen i kirke-Norge, hvordan står det egentlig til? Hvilke utfordringer har vi i samarbeid mellom ulike menigheter og kirkesamfunn? Hvor er det skoen trykker når det kommer til økumenikk og økumenisk forståelse? Hvor sterk er enheten i Norge?

Norges Kristne Råd er et av de bredest økumenisk sammensatte rådene i verden, det har vi all grunn til å være stolte av. Nettopp derfor er det nødvendig å ha god kjennskap

til våre medlemmer og hva som beveger seg. Vårt mål er ikke å oppnå enighet, men snarere å bidra til økt forståelse for hverandres ulikhet og dermed danne grunnlag for enhet på tvers av opfatninger, konfesjoner og trostuttrykk.

Høsten 2020 inngikk Norges Kristne Råd en avtale med Nordic Navigation om å gjennomføre en kartlegging av NKR sitt virkeområde og det økumeniske landskapet i Norge. Vi ønsket i større grad å forstå og imøtekomme de ulike behovene våre medlemmer har. Kartleggingen skulle beskrive viktige kjennetegn på økumenikk i norsk sammenheng i dag, vurdere NKR sin gjennomslagskraft i medlemsamfunnene og identifisere kjennetegn på polarisering i det norske kirkelandskapet.

Det overordnede målet med undersøkelsen er todelt: Vi ønsker å styrke vår forståelse av holdninger til økumenikk og økumenisk arbeid i vår tid, og i forlengelsen av dette nyttiggjøre oss av økt innsikt slik at vi i tiden framover vil kunne jobbe preventivt mot mulige konfliktområder i kirke-Norge.

Som en økumenisk paraplyorganisasjon vil vi jobbe for å fremme gjensidig forståelse, respekt og samhandling – lokalt og nasjonalt. Da er det viktig å stadig lytte oss inn på det som beveger seg på grasrota hvor kirka drives.

God lesning!

Erhard Hermansen
generalsekretær

A large, light blue number '2' is centered on a dark blue background. The number is rendered in a clean, sans-serif font with a slight shadow effect.

INTRODUKSJON

2.1 BAKGRUNN OG FORMÅL

Formålet med denne kartleggingen har vært å undersøke viktige kjennetegn på lokaløkumenisk samarbeid i norsk kirkelig sammenheng. Det har vært av særlig interesse å undersøke deltakelse og holdning til tverrkirkelig arbeid, i tillegg til å identifisere mulighetsområder for det lokaløkumeniske samarbeidet. Den viktigste stemmen i denne rapporten er menighetslederne i medlemssamfunnene i Norges Kristne Råd. Det er Nordic Navigation på oppdrag fra Norges Kristne Råd som har gjennomført rapporten.

Kartleggingen har som siktemål å identifisere og beskrive noen generelle trekk. Samtidig skal den ta hensyn til den store variasjonen som finnes i landet vårt. Den kirkelige virkeligheten kan se vidt forskjellig ut fra sted til sted og forutsetningene for samarbeid preges nødvendigvis av de lokale forholdene. Det har vært ønskelig å peke på noen mønstre som de fleste kjenner seg igjen i.

Begrepene tverrkirkelig, økumenisk, felleskirkelig, lokaløkumenisk brukes synonymt i denne rapporten, selv om det kan argumenteres for at disse begrepene representerer ulike nyanser.¹

2.2 OPPSUMMERING

Det overordnede bildet fra undersøkelsen er at de fleste menigheter deltar i lokal felleskirkelig samarbeid i én eller annen form. Fellesgudstjenester er den vanligste aktiviteten å samarbeide om. Egne samlinger for prest-er og pastorer har også stor oppslutning. I tettbefolkede områder tar samarbeid gjerne form som formaliserte grupper/komiteer, mens samarbeidet på mindre steder oftere er prisgitt enkeltpersoners engasjement og initiativ.

Menighetslederne mener det lokale samarbeidsklimaet i det store og hele er godt. 71 prosent svarer at de opplever det felleskirkelige arbeidet som velfungerende, og kun 7 prosent mener det fungerer dårlig. Selv om det finnes eksempler på det motsatte, gir menighetslederne gjennomgående uttrykk for positive holdninger til å samarbeide på tvers av kirkesamfunnene og identifiserer seg i stor grad med felleskirkelige initiativ lokalt. Mange prester og pastorer har dessuten en teologisk begrunnelse for hvorfor de mener det felleskirkelige er viktig: i lydighet mot Jesu ord og fordi det kristne vitnesbyrdet styrkes av at man står sammen.

Forskjeller i bibelsyn, etiske problemstillinger og ulik spiritualitet kan likevel oppleves utfordrende og setter grenser for konkrete samarbeid og påvirker hvilke aktiviteter menighetslederne ønsker å samarbeide om. Noen peker på at det ikke er forskjellene i seg selv, men enkelt-ets ønske om å påberope seg definisjonsmakt som gjør samarbeidet krevende, mens andre påpeker at manglende teologisk tillit gjør samarbeid problematisk til tross for gode mellommenneskelige relasjoner.

En stor mulighet for økt samarbeid ser ut til å være knyttet til diakonale initiativ. Her spiller teologiske forskjeller en mindre rolle. I flere byer har menighetene gått sammen om å synliggjøre sosiale behov og koordinert sine ressurser for å møte sosiale behov lokalt. Flere er opptatt av at det tverrkirkelige fellesskapet kan styrkes, også utenom eller i tillegg til konkrete samarbeidsaktiviteter. Det kan handle om hvordan man snakker om hverandre i offentligheten og at man ber for hverandres menigheter under gudstjenesten.

Kartleggingen og denne rapporten skal både beskrive noen kjennetegn på den lokaløkumeniske virkeligheten, samt inspirere til økt samarbeid. Statistikk og analyser kan danne godt grunnlag for bedre forståelse av det felleskirkelige arbeidet på lokalt plan. Samtidig, gitt lokaløkumenikkens lokale karakter, vil ikke alle beskrivelser være like relevant for alle. Der rapporten tar en mer drøftende karakter og skildrer muligheter håper vi at dette vil stimulere til nye refleksjoner og økt engasjement rundt tematikken.

2.3 METODIKK

2.3.1 DATAINNSAMLING

Innholdet og konklusjonene i rapporten er i hovedsak basert på følgende innhentede datamateriale:

- **Fokusgrupper**
- **Spørreundersøkelse**
- **Dybdeintervjuer**

Fokusgrupper

Det ble gjennomført tre fokusgrupper i februar 2021. Disse hadde totalt 13 deltakere fordelt på åtte kirkesamfunn. I fokusgruppene utforsket vi deltakernes egne erfaringer og oppfatninger knyttet til lokaløkumenikk. Formålet var primært å danne et grunnlag for arbeidet med den kvantitative spørreundersøkelse, men innspill fra fokusgruppene har også blitt brukt i denne rapporten.

¹ Innenfor faglitteraturen benyttes i tillegg begreper som eksempelvis *allianseøkumenikk*. Se Eskilt, I., & Breistein, I. F. (2008) for bruk av begrepet *allianseøkumenikk* i norsk sammenheng.

Spørreundersøkelse

Spørreskjemaet hadde 70 spørsmål fordelt på et utvalg tematikker.² Det ble benyttet en likert-skala på majoriteten av spørsmålene.³ På en del av spørsmålene var det mulig å velge svaralternativ "Annet", og da hadde respondentene også mulighet til å utdype med tekstsvar. Deltakerne i spørreundersøkelsen var hovedprest/-pastor og leder for menighetsråd/eldsteråd i alle menigheter i alle kirkesamfunnene som er medlem i Norges Kristne Råd.

Prosedyre for innsamlinger av responser skjedde ved at e-postadresser ble innhentet fra kirkesamfunnene. Lenken til undersøkelsen ble sendt via e-post til utvalget/deltakerne. 2 502 personer fikk en henvendelse i perioden april - juni 2021.⁴ Av disse fullførte 905 personer undersøkelsen, noe som tilsvarer en responsgrad på 36,2 prosent.⁵ I forkant av henvendelsen ble deltakerne orientert fra sitt kirkesamfunn om at de ville få en henvendelse fra Norges Kristne Råd. Denne orienteringen var standardisert.

2.3.2 METODISKE VURDERINGER OG AVGRENSNINGER

Formålet med kartleggingen er å få mer kunnskap om hvordan tverrkirkelig samarbeid ser ut på lokalt plan. Det er grunn til å tro at respondentene som ble utvalgt, og særlig hovedprester, har flere arenaer for kontakt, samt bedre kjennskap til eksisterende samarbeid enn hva det ordinære kirkemedlem har. Det er dermed også grunn til å tro at respondentene er mer positivt innstilt til tverrkirkelig samarbeid enn det vanlige kirkemedlem. Dersom målgruppen for undersøkelsen hadde vært ordinære menighetsmedlemmer ville det sannsynligvis dannet seg et ganske annet bilde av holdninger til tverrkirkelig samarbeid enn det denne kartleggingen viser.

Videre er det rimelig å anta at respondentene har en høyere gjennomsnittsalder enn hva det ville hatt om vi hadde inkludert personer med andre roller, som f.eks. trosopplærere og ungdomsledere. Ungdomsperspektivet er med andre ord i mindre grad til stede og utgjør dermed en begrensning i rapporten. Ungdomsøku-menikk er et temaområde det ville være interessant å se nærmere på i en fremtidig undersøkelse.

Dybdeintervjuer

I forlengelsen av spørreundersøkelsen ble det gjennomført ni dybdeintervjuer med prester og kirkelig ansatte. Formålet med disse intervjuene var å utforske spørsmål og refleksjoner som dukket opp i forbindelse med analysene av den kvantitative datainnsamlingen. Disse representerte åtte ulike kirkesamfunn.

Ressursgruppe

En ressursgruppe ble konferert på ulike tidspunkter gjennom prosessen. Gruppen har bestått av Ingunn Folkestad Breistein (Ansgar Høyskole), Einar Tjelle (DnK), Terje Hegertun (Pinsebevegelsen), Margunn Serigstad Dahle (NLA Høgskolen), Maria Tveten (DnK) og Andreas Masvie (Minerva). I tillegg har arbeidsutvalget i NKR kommet med innspill i planleggingen av undersøkelsen av metodikk.

Det er vår vurdering at responsraten for undersøkelsen er svært god. Samtidig kan det ikke utelukkes at respondentene i kartleggingen er mer positivt innstilt og mer aktive i økumenisk samarbeid enn de som av ulike grunner ikke besvarte undersøkelsen. I dybdeintervjuer bad vi derfor respondentene vurdere om de kjente seg igjen i resultatene eller om disse virket kunstig positive. Intervjuobjektene kjente seg igjen i resultatet knyttet til høy deltakelse, mens resultater knyttet til tilhørighet er noe mer usikre, spørsmålene kan blant annet ha blitt oppfattet noe ulikt.

Undersøkelsen er sendt til medlemssamfunn i Norges Kristne Råd. I tillegg finnes det en rekke andre organisasjoner utenfor Norges Kristne Råd som er en del av den lokaløkumeniske virkeligheten, men som ikke er med i undersøkelsen. Det var ikke innenfor rammen av prosjektet å inkludere disse, noe som er en begrensning i kartleggingen.

² Se spørreskjema i appendiks.

³ Eks: Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig.

⁴ Se appendiks for fordeling mellom kirkesamfunn og bispedømmer. Undersøkelsen ble sendt til ytterligere 188 e-postadresser hvor det var et problem med e-postadressen.

⁵ I tillegg var det 85 personer som påbegynte spørreundersøkelsen uten å fullføre. Disse er ikke tatt med i den endelige analysen.

A large, light blue, stylized number '9' is centered on a dark blue background. The number is composed of two main curved sections, one above and one below a central horizontal bar. The text 'DELTAKELSE OG HOLDNINGER' is overlaid on the central bar of the '9'.

**DELTAKELSE OG
HOLDNINGER**

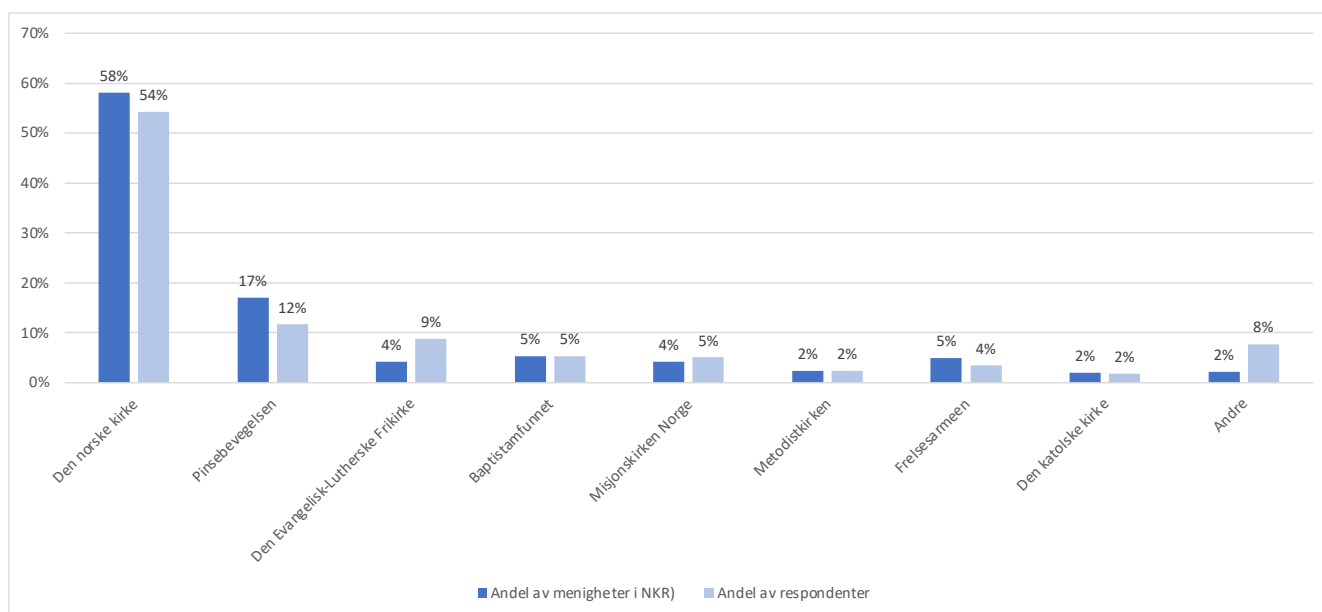

3. DELTAKELSE OG HOLDNINGER

3.1 OM RESPONDENTENE

Denne rapporten har som siktemål å beskrive resultater fra kartleggingsarbeid om lokaløkumenikk blant Norges Kristne Råd sine medlemskirker med særlig vekt på deltakelse og holdninger. Det viktigste datagrunnlaget for denne kartleggingen har vært en kvantitativ spørreundersøkelse som ble gjennomført i april – juni 2021.⁶ Før vi går nærmere inn på deltakelse og holdninger er det relevant å vite noe om hvem respondentene fra spørreundersøkelsen er.

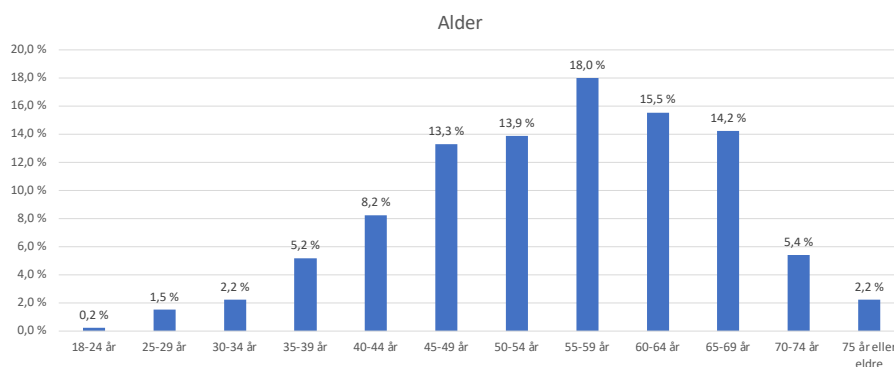
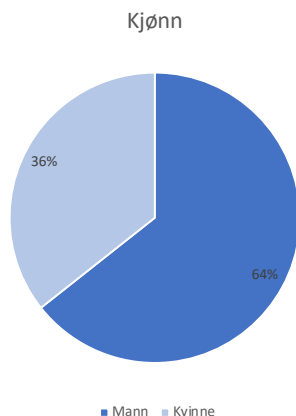
Kirkesamfunn

⁶ Se 2.3 metodikk

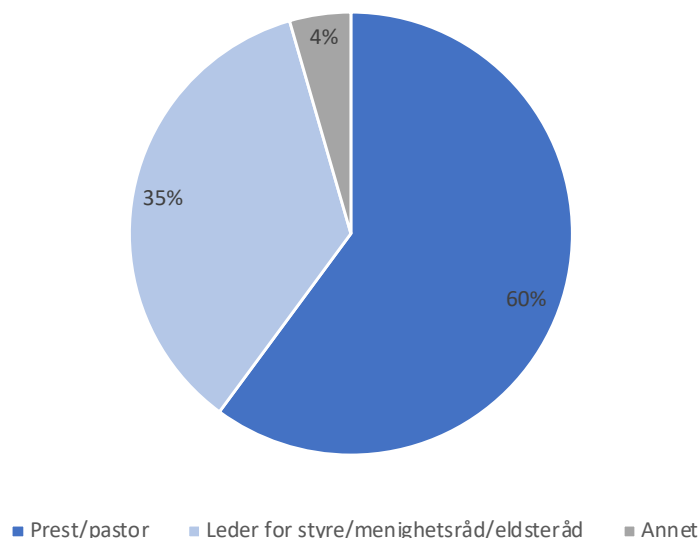
Norges Kristne Råds hadde per juni 2021 23 medlemssamfunn.⁷ Av disse har 20 svart på undersøkelsen. Den norske kirke utgjør størsteparten etterfulgt av Pinsebevegelsen, Frikirken og Det norske Baptistsamfunn. Basert på antall kirker er både Den norske kirke, Pinsebevegelsen og

Frelsesarmeen noe underrepresentert i utvalget, mens Frikirken, Baptistsamfunnet og Metodistkirken er noe overrepresentert. Samtidig utgjør ikke dette noen stor skjevhet og utvalget fremstår nokså representativt med tanke på kirkesamfunnene.

Vi ser at det er 28 prosentpoeng flere menn enn kvinner. Hvor representativt dette forholdet er har vi ikke tall på, men at det er flere menn som er prester/pastorer blant Norges Kristne Råds medlemskirker er rimelig å anta.⁸ Videre er nesten hver andre respondent mellom 50 og 65 år. Andelen som er under 40 år er forholdsvis liten. Dette kan skyldes at målgruppen for spørreundersøkelsen er prester/pastorer og ledere for menighetsråd, styre og eldsteråd og ikke ungdomsledere/-pastorer og personer i lignende stiller som ofte er yngre.

Rolle i menigheten

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til samtlige av Norges Kristne Råds medlemskirker og skulle besvares enten av en prest/pastor eller av en leder for styre/menighetsråd/eldsteråd.

Størsteparten av respondentene jobber som prest eller pastor, men en ikke ubetydelig gruppe har også andre lederverv. Litt over en av tre er leder for styre/menighetsråd/eldsteråd. Hvilken rolle respondenten har er ikke uvesentlig for hvordan de svarer. Generelt ser vi at prest/pastor i større grad personlig har deltatt i ulike felleskirkelige sammenhenger, har større kjennskap til det felleskirkelige arbeidet lokalt og svarer mer positivt og bekreftende gjennom store deler av undersøkelsen.

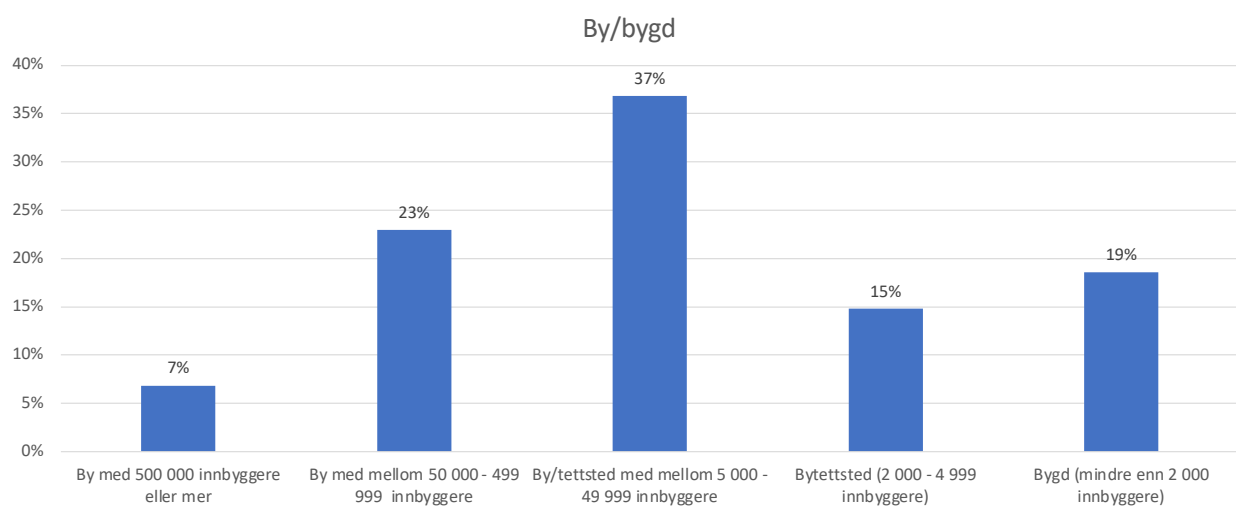
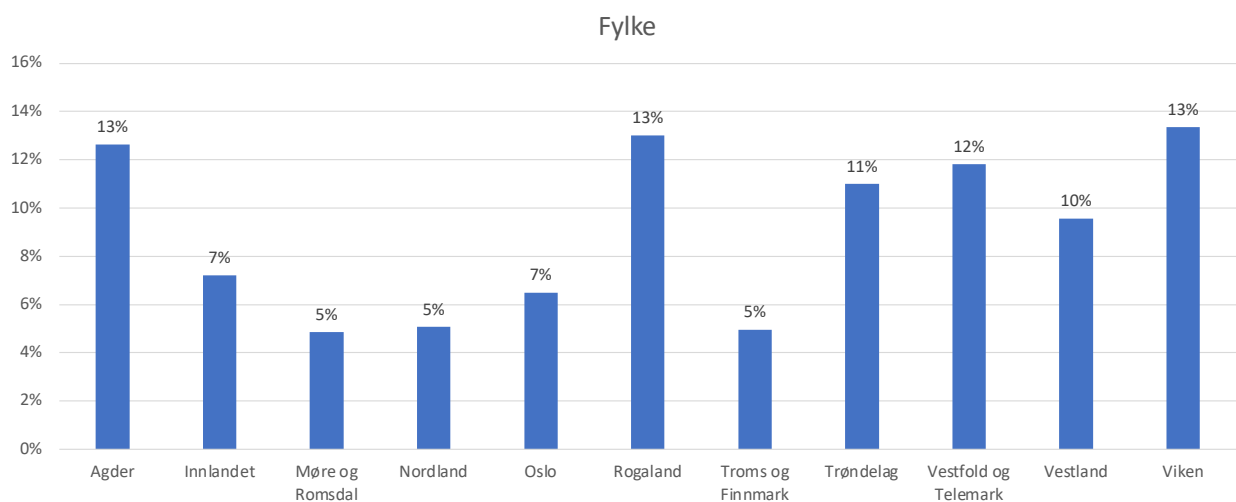
⁷ Den Etiopisk Ortodokse kirke i Norge, Den ortodokse kirke i Norge- Hellige Nikolai menighet, Den serbisk ortodokse kirke i Norge – Hl. Vasilije Ostroski menighet og Den Islandske Menigheten i Norge har ikke svart på undersøkelsen. Brunstad Christian Church hadde ikke fått status som medlemssamfunn da spørreundersøkelsen ble sendt ut, men ble per 15. september 2021 fullverdig medlem i NKR. Andre kirkesamfunn med observatørstatus inkluderer Adventistkirken og de ble ikke regnet som en del av utvalget

⁸ I 2014 var 30 prosent av fast ansatte prester i DnK kvinner, mens andelen kvinnelige respondentene fra DnK i denne undersøkelsen var 43%.

For mer informasjon: Kirkerådet, Den norske kirke. Strategiplan for likestilling mellom kjønn i Den norske kirke, 150-2023 (2015): 16.

Samtlige fylker er representert i utvalget og 36 prosent holder til i byer og tettsteder med mellom 5 000 - 49 999 innbyggere. Det felleskirkelige arbeidet rundt omkring i Norge varierer stort, blant annet på grunn av geografiske betingelser. Analysene vi har gjort, viser at det er forskjeller mellom by og bygd. Disse analysene vil bli presentert underveis i rapporten.

3.2 FELLESKIRKELIGE AKTIVITETER

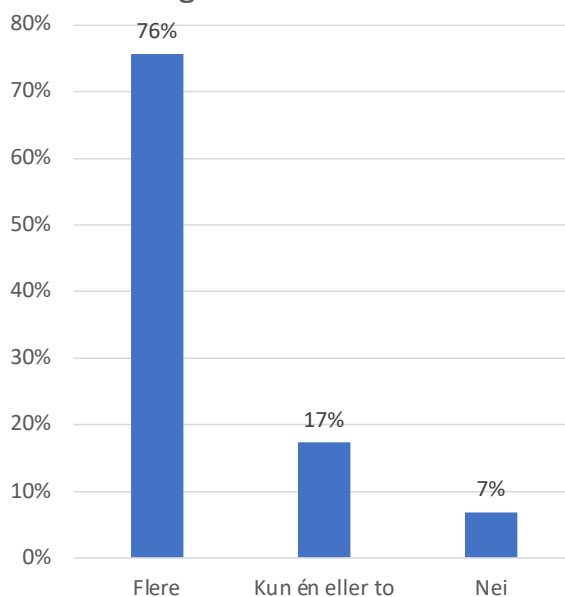
Denne rapporten har som et av sine hovedmål å kartlegge lokal deltakelse på tverrkirkelig aktiviteter blant Norges Kristne Råds medlemsamfunn. Respondentene ble stilt spørsmål knyttet til organisering av, deltakelse på og resultater og evaluering av lokale felleskirkelige aktiviteter og samarbeid, og disse resultatene vil bli presentert her.

Et viktig premiss for deltakelse på tverrkirkelige aktiviteter er at det finnes andre menigheter i området og at det eksisterer en kontakt mellom de ulike menighetene.

Av respondentene er det 93 prosent som oppgir at det finnes minst én annen kirke i nærområdet og blant denne gruppen er det 80 prosent som har sporadisk eller jevnlig kontakt med ledere eller ansatte i andre menigheter. Når vi ser disse tallene i lys av geografiske variabler som innbyggertall og fylke finner vi noen klare trender. I de fleste fylkene oppgir mellom 44 prosent og 51 prosent av respondentene at de har jevnlig kontakt med ledere fra andre kirkesamfunn. Agder,

Vestfold og Telemark og Viken skiller seg positivt ut med henholdsvis 80 prosent, 70 prosent og 67 prosent som har jevnlig kontakt med ledere fra andre kirkesamfunn. På motsatt ende av skalaen finner vi Rogaland hvor 39 prosent oppgir at de har jevnlig kontakt med ledere fra andre kirkesamfunn.

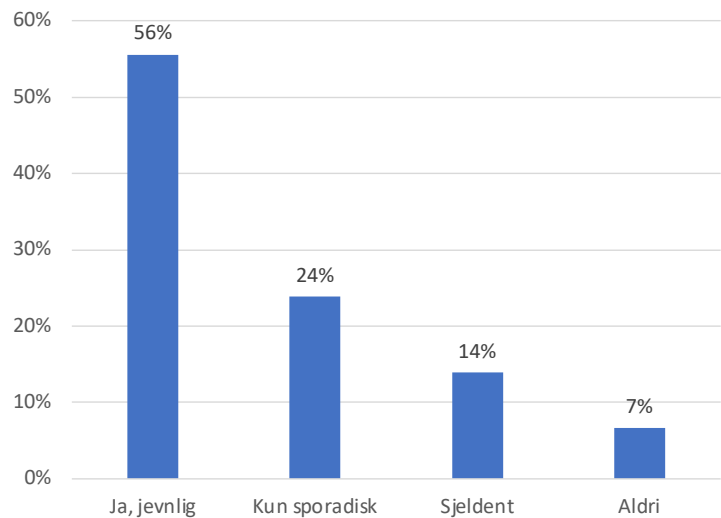
Andre menigheter i nærområdet

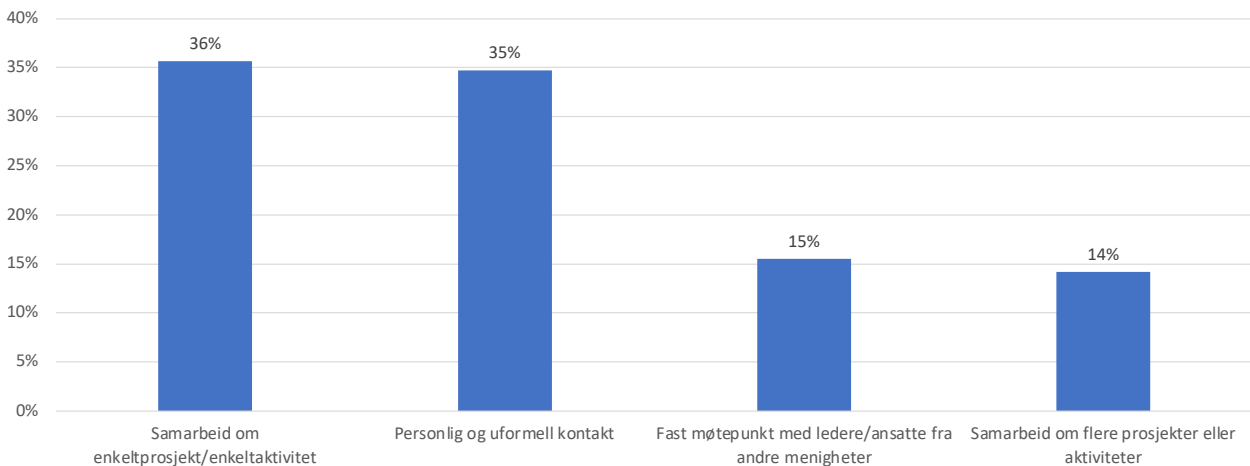
Videre ser vi at det er færre på bygda⁹ som har jevnlig kontakt med ledere fra andre kirkesamfunn sammenlignet med både storbyene og de små og mellomstore byene. At det er færre som har jevnlig kontakt på bygda skyldes blant annet at det er færre menigheter å ha kontakt med. På bygda er det 17 prosent som ikke kjenner til noen andre menigheter i nærområdet, mot 2 prosent i de store og mellomstore byene.

Hvilken rolle respondenten har i sin menighet har også noe å si for hvor ofte de har kontakt med ledere fra andre kirkesamfunn. 62 prosent av prestene/pastorene i utvalget har jevnlig kontakt med ledere utenfor deres egen sammenheng mot 46 prosent av menighetslederne. Av menighetslederne er det også 12 prosent flere som aldri har kontakt med ledere utenfor eget kirkesamfunn sammenlignet med prestene/pastorene.

Kontakt med ledere eller ansatte fra menigheter i andre kirkesamfunn lokalt

Hva karakteriserer kontakten?

Det er mulig å ha kontakt med andre menigheter på ulike måter. Hva består kontakten i?

For de fleste innebærer denne kontakten enten samarbeid om enkeltprosjekt/enkeltaktiviteter (36 prosent) eller en form for personlig og uformell kontakt (35 prosent). Mindre vanlig er det med faste møtepunkter (15 prosent) og samarbeid om flere prosjekter (14 prosent).

Flesteparten av respondentene holder til i områder hvor det finnes andre kirker i nærheten og hvor det også foregår sporadisk eller jevnlig kontakt med noen eller alle av disse kirkene. Kontakten er oftest personlig og uformell eller knyttet til samarbeid om enkeltprosjekter. Med andre ord kan vi si at majoriteten av respondentene opplever at det finnes et godt grunnlag for lokale tverrkirkelige initiativ.

⁹ Definert som sted med færre enn 5000 innbyggere.

3.2.1 ORGANISERING AV FELLESKIRKELIG ARBEID

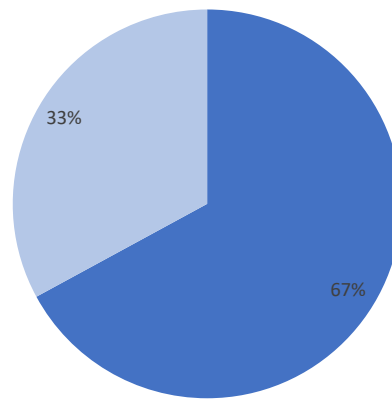
Når det finnes grunnlag i form av andre kirker å samarbeide med og en vilje til samarbeid kan kirker begynne å organisere felleskirkelige aktiviteter. Måten disse aktivitetene organiseres på varierer stort. På den ene siden finnes det uformelle samarbeid om enkeltaktiviteter. Disse kan være organisert på initiativ fra enkeltpersoner eller som samarbeid mellom enkeltmenigheter. Et eksempel på dette er to menigheter på Østlandet som arrangerte en felles fri-luftsgudstjeneste under koronapandemien. Dette var et enkeltstående samarbeidstiltak hvor det i utgangspunktet ikke var planer om gjentakelse. Samarbeidet høstet mange positive tilbakemeldinger og menighetene vurderer nå å gjenta suksessen.

På den andre siden finnes det mer formelle og institusjonalsert samarbeid. Dette foregår som lokale felleskirkelige foreninger og juridisk formaliserte grupper som driver møtevirksomhet, bønneuker, osv. Et eksempel på et slikt mer formelt samarbeid finnes i Kristiansand hvor det nylig ble organisert et diakonalt initiativ med et felles grunnlagsdokument og hvor medlemmene har forpliktet seg til å delta.

Vi skal nå se nærmere på hvordan respondentene svarte på spørsmål knyttet til organisering av det felleskirkelige arbeidet.

Den vanligste formen for organisering av det felleskirkelige arbeidet lokalt er at det er nedfelt en komité/styringsgruppe/utvalg som tar seg av, bestemmer og koordinerer dette arbeidet. Samtidig oppgir en tredjedel (33 prosent) av respondentene at arbeidet organiseres av enkeltpersoner. Dette gjelder særlig på plasser med under 5.000 innbyggere hvor nesten halvparten (46 prosent) oppgir at det er enkeltpersoner som går i bresjen for det felleskirkelige arbeidet.

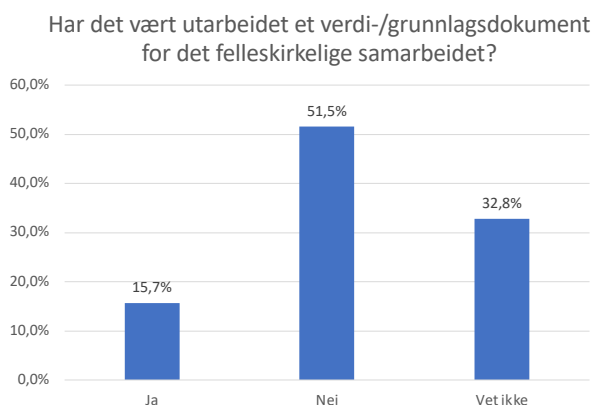
Hvordan koordineres det felleskirkelige arbeidet?

■ Av en lokal komité/styringsgruppe/utvalg ■ Av enkeltpersoner

Om det felleskirkelige arbeidet er organisert av enkeltpersoner eller en form for nedfelt ledergruppe sier noe om hvor formalisert arbeidet er. Uformelle grupper er gjerne personlig orienterte grupper hvor det er personlige bånd som holder gruppen sammen. Slike grupper dannes som regel spontant ut fra felles målsettinger og interesser, og er basert på sammenfallende sosiale behov hos medlemmene.¹⁰ Å opprettholde ukentlig gudstjenestetilbud under prestenes/pastorenes ferieavvikling kan være ett eksempel. På den andre siden finnes det formaliserte grupper som gjerne er registrert som juridiske enheter. Disse bærer i større grad preg av å være offentlig kjent, hvor medlemmene gjerne er oppnevnt til å representere sin sammenheng.

Et annet spørsmål som også omhandler i hvilken grad samarbeidet er institusjonalsert er om det har blitt utarbeidet et verdi- eller grunnlagsdokument for det felleskirkelige arbeidet.

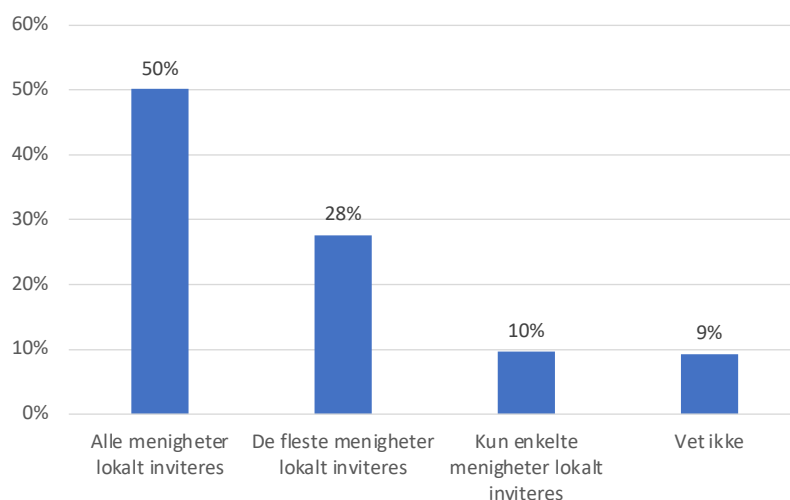
Det er en relativt liten andel som oppgir at det ligger et verdi-/grunnlagsdokument til grunn for det lokale samarbeidet (16 prosent). På bygda er det kun 7 prosent som oppgir at det har blitt utarbeidet et verdi-/grunnlagsdokument. 91 prosent av de som svarer ja på spørsmålet om verdi-/grunnlagsdokument oppgir også at det felleskirkelige arbeidet organiseres av en komite. Disse lokaløkumeniske gruppene som både organiseres av styringsgruppe/ lokal komité og har utarbeidet et felles verdi-/grunnlagsdokument kan i sterkeste grad kategoriseres som formaliserte grupper.

¹⁰ Kaufmann, G. (2015), *Psykologi i organisasjon og ledelse*, 331.

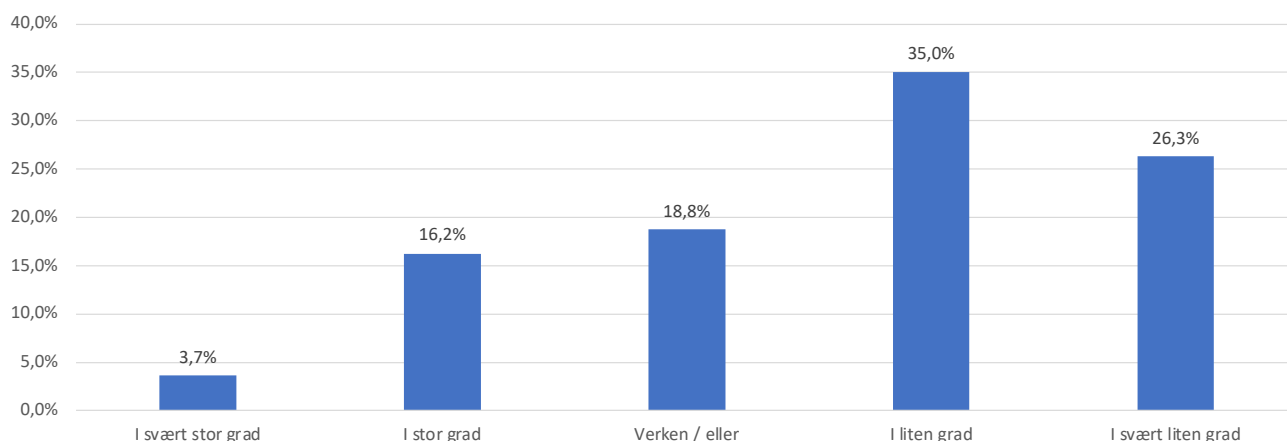
Funnene tyder på at det felleskirkelige arbeidet som finner sted lokalt i Norge er forholdsvis inkluderende. 50 prosent av respondentene oppgir at alle menighetene lokalt inviteres og 28 prosent sier at de fleste menigheter lokalt inviteres.

Å oppleve at man står sammen og kjenner tilhørighet er viktig i felleskirkelig arbeid. Tilhørigheten en person opplever til et arbeid kan formes og utvikles. En måte å gjøre dette på er å aktivt etablere noen felles referansepunkter og felles mål. Vi har kartlagt i hvilken grad respondentene har erfart at det er blitt jobbet med ulike aspekter som har positiv innvirkning og skaper gruppetilhørighet.¹¹

Hvem inviteres til de felleskirkelige aktivitetene?

Identifisere felles trosgrunnlag

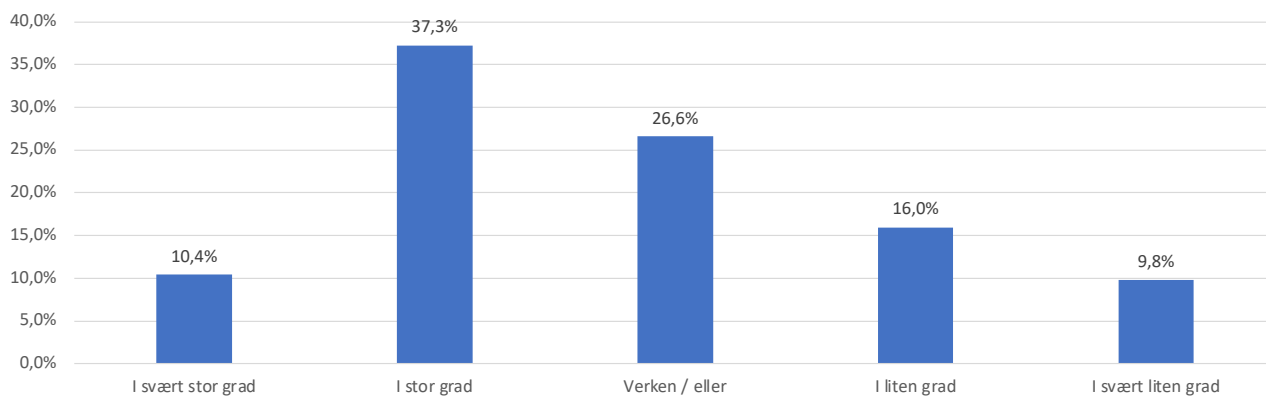
Måter å styrke tilhørighet til hverandre på tvers av kirketilhørighet kan være å identifisere felles trosgrunnlag, dele felles troserfaringer, tydeliggjøre felles oppdrag og mål og dele forventninger den enkelte har til det felleskirkelige fellesskapet.¹² Vi ser at 47 prosent av respondentene oppgir at det har blitt arbeidet med å dele felles troserfaringer, 53 prosent oppgir at de har arbeidet med å tydeliggjøre felles oppdrag og mål og 43 prosent har arbeidet med å dele forvent-

ninger til det felleskirkelige fellesskapet. Imidlertid er det færre som har arbeidet med å tydeliggjøre felles trosgrunnlag (20 prosent). Det kan tenkes at et felles trosgrunnlag i noen grad kan tas for gitt i felleskirkelige sammenhenger. En annen mulig forklaring er at arbeid med å identifisere felles trosgrunnlag kan være forbundet med negative konsekvenser. Kanskje det derfor er noe man for samarbeidsklimaets skyld unngår å gå inn i.

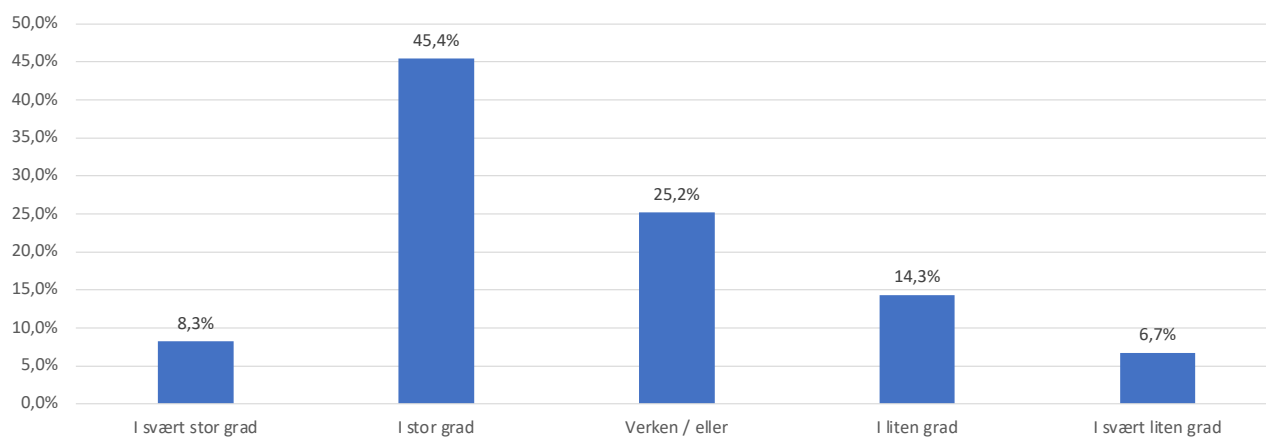
¹¹ I spørreundersøkelsen ble det benyttet spørsmålsformuleringer fra Mael & Ashforth (1992) med egen oversettelse, hentet i Haslam, S. A. (2004), *Psychology in organizations*. Se appendiks for spørsmålsformuleringer.

¹² *Ibid.*

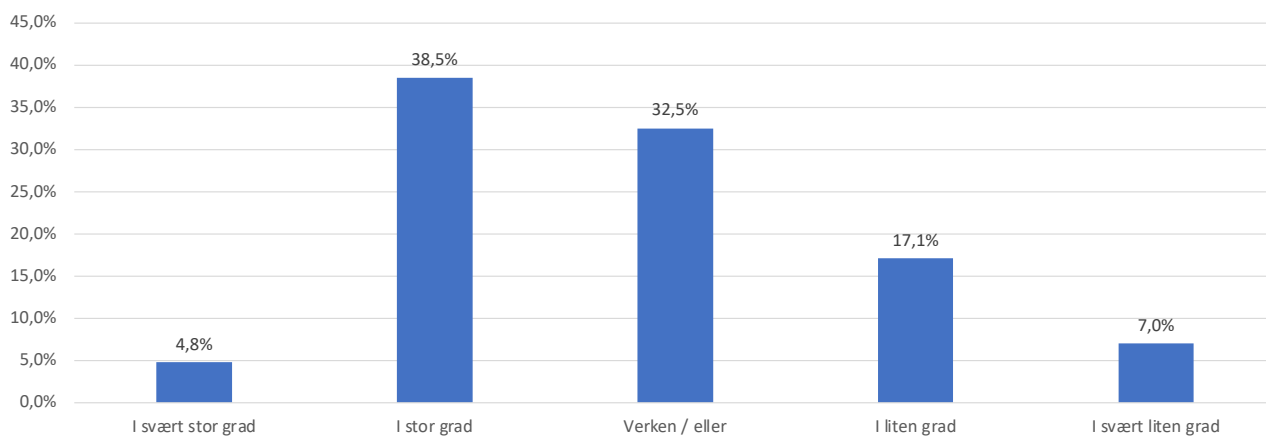
Dele felles troserfaringer

Tydeliggjøre felles oppdrag og mål

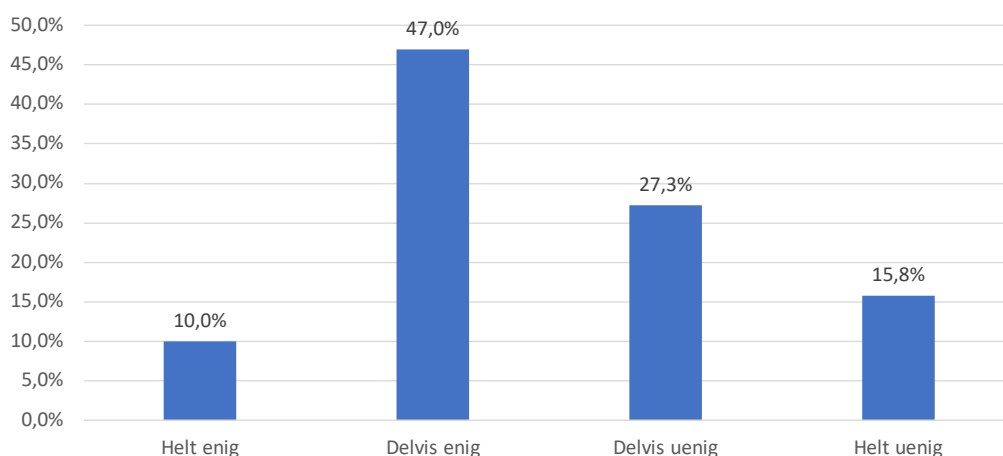

Dele forventninger den enkelte har til det felleskirkelige fellesskapet

Respondentene ble bedt om å ta stilling til påstander om utfordringer som kan melde seg når man skal organisere og gjennomføre felleskirkelig arbeid.

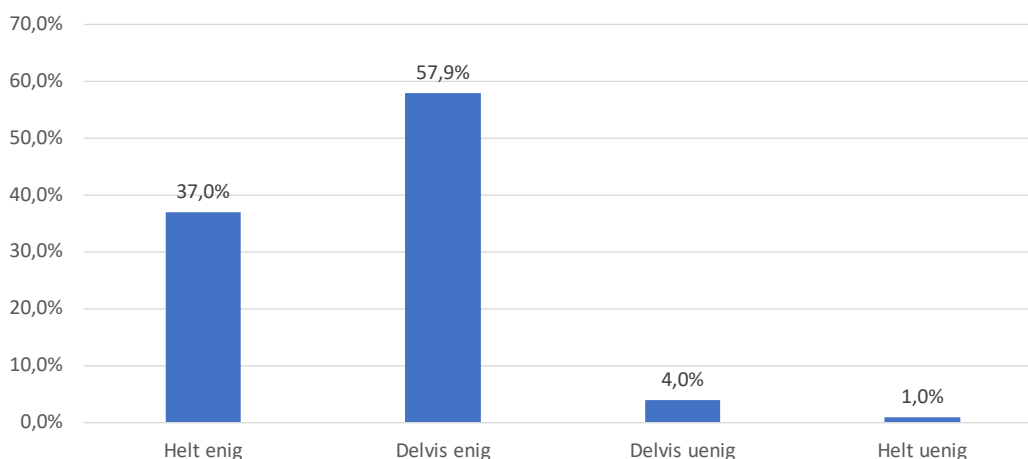
“Det er utfordrende å bli enige om hva det felleskirkelige samarbeidet skal innebære”

Majoriteten av respondentene oppgir at det kan være utfordrende å skulle bli enige om hva det felleskirkelige samarbeidet skal innebære. Forskning peker på at sosiale grupper gjerne går gjennom ulike faser fra de etableres.¹³ Respons fra både fokusgrupper og dybdeintervjuer bekrefter at det ofte er nødvendig å bruke god tid på finne frem til både hva det felleskirkelige arbeidet skal og ikke skal innebære. Her

vil man ofte være nødt til å inngå kompromiss. Ulike personers forventninger til hva det felleskirkelige arbeidet skal innebære må snakkes om og vurderes før man kan bli enige om hvordan det lokale samarbeidet skal se ut helt konkret. Dersom denne fasen gjøres skikkelig vil man kunne avverge større brytninger senere i prosessen.

“I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg blitt mer klar over hva vi har felles”

Ofte kan det være nødvendig å måtte inngå enkelte kompromisser for å få gjennomført et samarbeid. Respondentene virker å være delt i synet på hvorvidt manglende vilje til kompromiss har vært en utfordring for det lokale samarbeidet. 32 prosent svarer at manglende vilje til kompromiss har vanskeliggjort

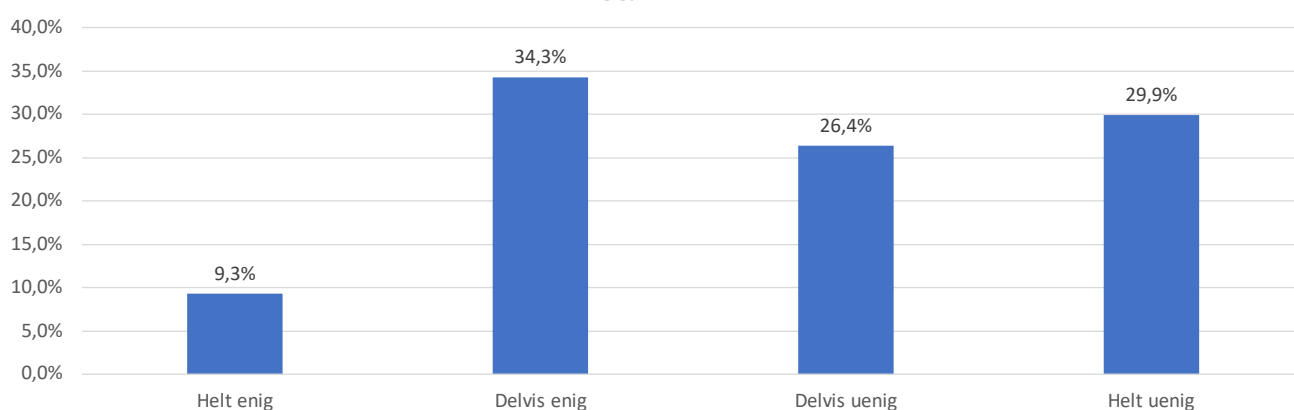
samarbeid, mens 32 prosent svarer at dette ikke har vært et problem. Dette bekreftes også av funn i intervjuene som er blitt gjennomført. Én av respondentene jobber i en menighet i en storby i Norge der det lenge har blitt arrangert fellesgudstjenester i regi av en lokal felleskirkelig organisasjon. Respondenten

¹³ Tuckman, B. W., “Developmental sequence in small groups,” *Psychological bulletin*, 63: 384-399.

trekker frem i intervjuet at organisasjonen som står som arrangør av fellesgudstjenestene ofte refererer til Lausannepakten som et slags grunnlagsdokument. Dette igjen tolkes på en slik måte at prester og pastorer som er åpne for likekjønnet vigsel ikke får lov til å forkynne på møtene. Representanter fra Den norske kirke har gitt uttrykk for at de har opplevd samarbeidet her noe krevende fordi det ikke har vært vilje til å inngå et kompromiss som og tillater deres prester å forkynne på fellesgudstjenestene.

I et annet intervju kom det frem at det var to ulike økumeniske grupperinger i byen. Den som hadde eksistert lengst var en bønnegruppe med bred oppslutning. Respondenten gav uttrykk for at noen opplevde denne gruppen altfor bred og mente at den liturgiske bønnepraksisen som noen av deltakerne representerte var for lite "åndelig". Derfor ble det opprettet en ny og snevrere økumenisk gruppering hvor også Lausannepakten ble lagt til grunn.

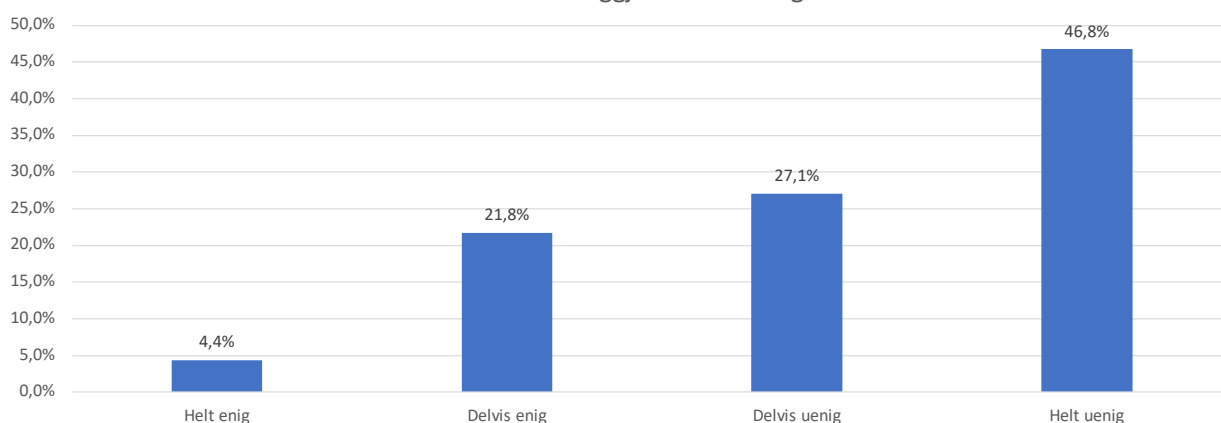
"I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg opplevd at andres manglende vilje til å enes om sentrale deler i den kristne troen vanskeliggjør samarbeid"

Respondentene er også delt i oppfatningen av påstanden "manglende vilje til å enes om det sentrale innholdet i den kristne troen vanskeliggjør samarbeid," er respondentene delt. 43 prosent er enige i påstanden og 56 prosent er uenige. I de ulike samtalerne vi har hatt med noen av respondentene har det kommet frem at kristnes ulike vektning og forståelse av ulike aspekter ved troen kan være utfordrende. Noen kristne forstår misjonsbefalingen i

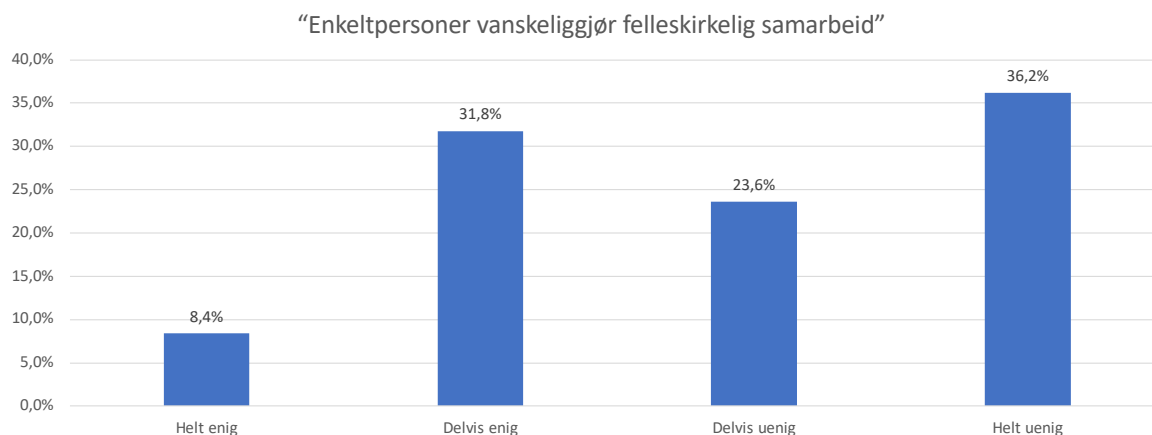
Matteus 28, om å døpe og gjøre disipler, som kirkens sentrale oppdrag i verden. I andre kirkelige sammenhenger har misjon med søkelys på konvertering av ikke-troende spilt en underordnet rolle sammenlignet med kirkens rolle som sakramentforvalter. Slike ulikheter kan oppleves krevende når man skal bestemme hva det felleskirkelige samarbeidet skal innebære.

"Vår lokalhistorie vanskeliggjør felleskirkelig samarbeid"

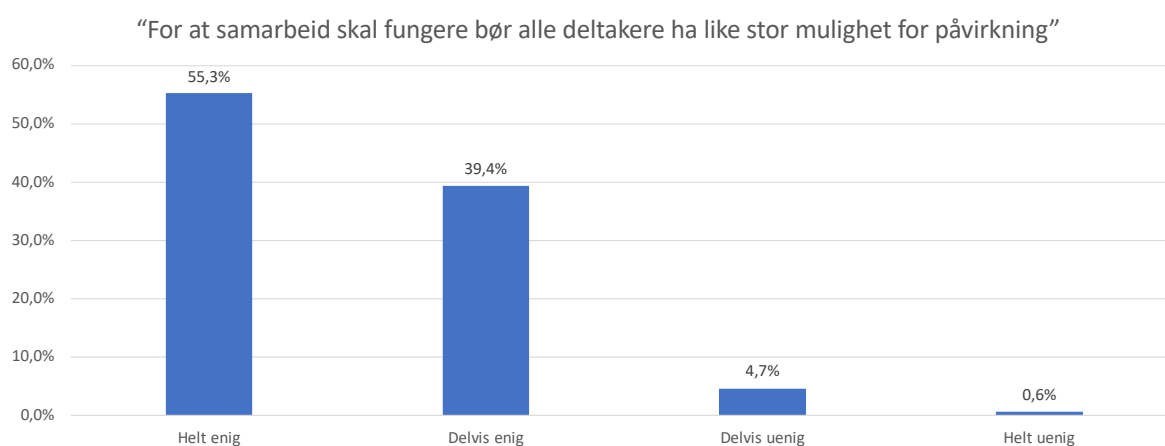

For majoriteten har ikke lokalhistorien hatt noen negativ innvirkning på samarbeidsmulighetene, men for 26 prosent har den direkte vanskeliggjort samarbeidet. Her kan det være tidligere lokale konkurranseforhold, teologiske eller relasjonelle spenninger som fortsatt er med å prege lokalsamfunnet og forholdet kirkene imellom. En frikirkelig pastor sa at prestene i Den norske kirke i området hans historisk sett ofte hadde hatt et “markeringsbehov”

av progressive og liberale standpunkt i teologiske spørsmål. Dette førte igjen til en polarisering av kirkelandskapet med skarpe fronter og manglende tillit til hverandre. Denne dynamikken er fortsatt med og preger det lokale samarbeidet i området. Selv om det var stor vilje til samarbeid mellom de ulike frikirkelige menighetene, var det etter pastorens oppfatning lite aktuelt for frikirkeligheten å samarbeide med Den norske kirke.

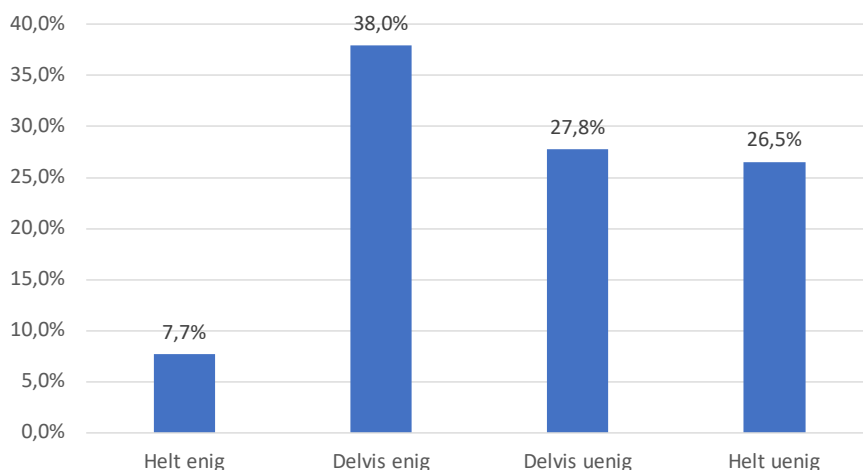

40 prosent er enige i at enkeltpersoner vanskeliggjør samarbeidet om felleskirkelige aktiviteter. Enkeltpersoner kan på mange måter gjøre samarbeidet krevende. De kan bli for dominerende, vise manglende respekt for meningsmotstandere, vise lite interesse for samarbeidet, være krevende rent relasjonelt eller i måten å kommunisere på.

Det er bred enighet blant respondentene at deltakerne bør delta på like vilkår og ha like stor mulighet for påvirkning (94 prosent).

“Jeg opplever at større menigheters meninger blir tillagt større vekt i fellesskapet”

Selv om 94 prosent av respondentene mener alle deltakerne burde ha like muligheter for påvirkning oppgir likevel 46 prosent at større menigheters meninger blir tillagt større vekt. Det er derfor viktig for større og ressurssterke menigheter å være bevisst sin rolle og status i de felleskirkelige gruppene. En pastor fra en større menighet uttrykker nettopp at “storebror”-rollen er noe de er bevisst på. Vedkommende beskriver at de forsøker å være “...støttende, men ikke dominerende”.

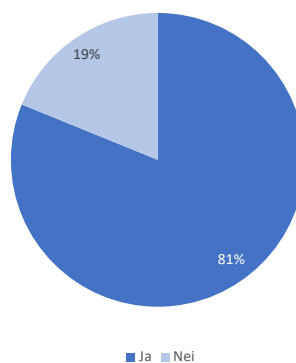
3.2.2 DELTAKELSE

Vi vil nå ta for oss deltakelse på de ulike felleskirkelige aktivitetene som blir organisert lokalt. Det overordnede bildet viser at det er høy deltakelse på flere ulike typer aktiviteter, men at deltakelsen begrunnes ulikt.

Blant respondentene var det en høy grad av deltakelse i løpet av de siste tre årene (81 prosent).¹⁴ Vi ser at det er noe forskjell mellom by og bygd. Det er de små og mellomstore byene som opplever størst deltakelse og hvor det virker å være best grunnlag for felleskirkelig arbeid. Fra et kost-nytte-perspektiv antar vi at man her både har nok utbytte av deltakelsen, samtidig som man også har nok ressurser til å prioritere det felleskirkelige arbeidet. I storbyene er det derimot flere ressurssterke menigheter som ikke på samme måte har behov for å samarbeide for å få til det de ønsker og derfor lettere kan bli seg selv nok. .

På bygda er det en noe lavere andel som har deltatt i felleskirkelige arbeid enn i de mellomstore og større byene. Det henger sammen med at det finnes få eller

Har menigheten/kirken deltatt i løpet av de siste tre årene?

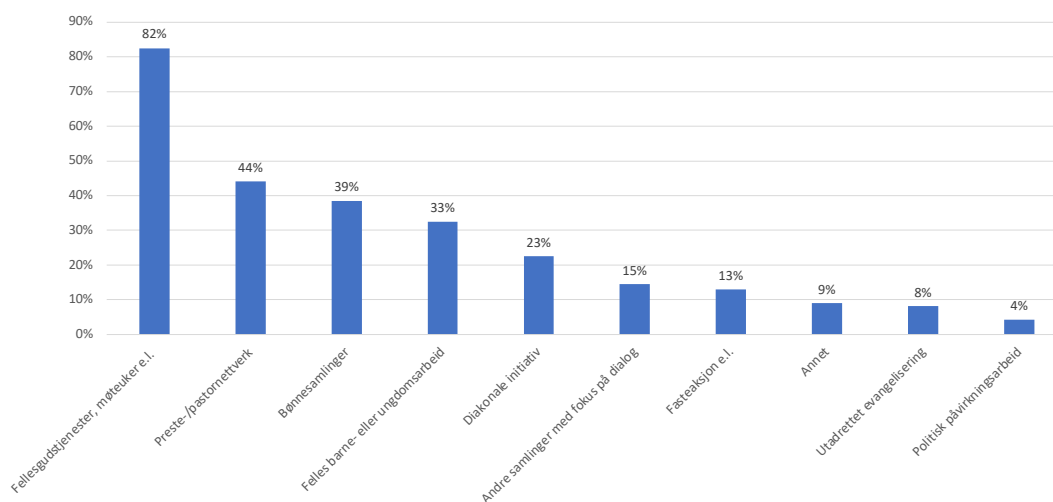
ingen andre menigheter i nærområdet, noe som er en viktig forutsetning for felleskirkelig samarbeid. Manglende kapasitet ser ut til å være en annen årsak til at oppslutningen rundt felleskirkelige aktiviteter er noe mindre. Et av intervjuobjektene fra en menighet i ei bygd trakk frem nettopp manglende interne ressurser som en viktig årsak til at de ikke deltok i det felleskirkelige arbeidet. Menigheten hadde en liten stab, noe som gjorde at pastoren ikke hadde tid til å prioritere det tverrkirkelige da det ville gå utover alle de andre arbeidsoppgavene.

¹⁴ Andelen av respondentene som personlig har deltatt på felleskirkelige aktiviteter er 5 prosent lavere sammenlignet med menighetenes deltakelse.

Det er også en sammenheng mellom deltakelse og hvilket kirkesamfunn man tilhører. Særlig skiller Den norske kirke seg ut, hvor 32 prosent av menighetene ikke har deltatt i noen felleskirkelige aktiviteter i løpet av de siste tre årene. Dette kan ha en sammenheng med Den norske kirkes brede tilstedeværelse. Grovt sett etablerer frikirkelige menigheter seg gjerne på større steder og med sentrumsmenigheter, mens Den norske kirke har en sokn-tankegang og har historisk sett - og er - stort sett tilstede over hele landet.¹⁵ Derfor er Den norske kirke tilstede også flere plasser hvor det ikke finnes andre kirker å samarbeide med. Av og til er det noen økumeniske grupper som skapes på bakgrunn av sterke teologiske likheter. Her til lands er det mange plasser samarbeid mellom evangeliske menigheter der Den norske kirke ikke inkluderes kan være en annen årsak. I noen av dybdeintervjuene ble også organisasjonsstrukturen i Den norske kirke trukket frem som en utfordring for det felleskirkelige samarbeidet. Organ-

isasjonsstrukturen i Den norske kirke er omfattende og ganske annerledes enn mange andre kirkesamfunn, og det kan være en gjensidig mangel på forståelse for hverandres beslutningsprosesser. Et sted skulle Den norske kirke gå sammen med en annen menighet i nærrområde om å ansette en felles ungdomsarbeider. Dette var en mye mer sammensatt og tidkrevende prosess å få gjennomført for Den norske kirke, da ansettelsen måtte gjennom flere ledd og råd før avgjørelsen kunne fattes. Dette viste frimenigheten liten forståelse for, og prosessen førte til frustrasjon fra begge sider. I et annet eksempel kunne en prest fra Den norske kirke fortelle at noen av medlemmene i kirken hans opplevde frikirkeligheten som fremmed og i noen grad unødvendig. Derfor kjente han seg i stor grad alene om å engasjere seg i de lokale felleskirkelige initiativene. Bildet er selvsagt sammensatt, men dette kan være mulige årsaker til den lavere deltakelsen fra Den norske kirke i felleskirkelige aktiviteter.

Hvilke aktiviteter har menigheten deltatt i?

Den formen for tverrkirkelig aktivitet som flest deltar på er fellesmøter (82 prosent). Disse igjen kan være av ulik art. Noen samarbeider om å opprettholde et gudstjenestetilbud om sommeren når presten/pastoren tar ut ferie, noen arrangerer hele møteuker sammen og andre igjen arrangerer mer spontane, enkeltstående gudstjenester. Rundt to av fem oppgir at menigheten deltar på preste-/pastornettverk og bønnesamlinger. "Pastorringer" har ofte vært viktige utgangspunkt for organisering av andre felleskirkelig aktiviteter, da de utgjør en viktig møteplass for pastorer og prester fra ulike sammenhenger.

En relativt liten andel samarbeider om diakonale initiativ (23 prosent). Sammenlignet med fellesgudstjenester og felles barne- og ungdomsarbeid krever diakoni langt mindre grad av teologisk konvergens for at samarbeid skal være aktuelt.¹⁶ Da diakoni fremstår langt enklere å samarbeide om. Det er derfor interessant at ikke flere samler seg om slike aktiviteter.

Hvilke aktiviteter det samarbeides om varierer fra sted til sted. Ikke overraskende er det i storbyene det samarbeides om flest ulike typer aktiviteter, tett etterfulgt av de mellomstore byene. På tettsteder og på bygda

¹⁵ Sendt Norge (2021), *Sendt Norge rapport 2021*. Dette er en generell trend og det finnes nyanser. Pinsebevegelsen kan blant annet trekkes frem som et frikirkelig kirkesamfunn med bred geografisk tilstedeværelse, også på mindre steder med få andre menigheter i området.

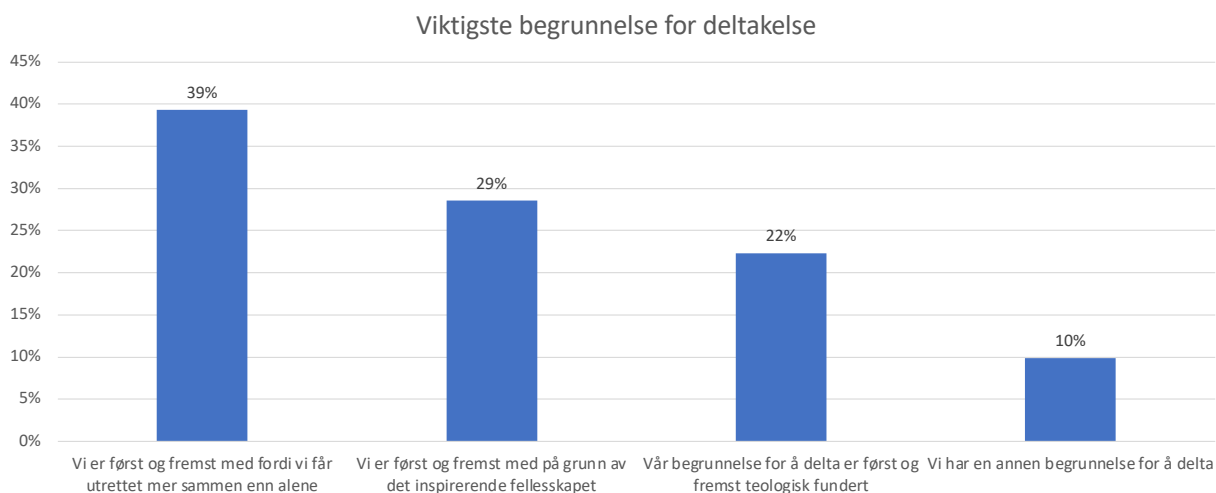
¹⁶ Se 3.2.2.

er det noe mindre aktivitet. Den vanligste formen for samarbeid nasjonalt er fellesgudstjenester. 87 prosent av respondentene i de mellomstore byene, 79 prosent prosent i storbyene og 80 prosent på

bygda har deltatt på disse. Vi kan også trekke frem at det kun er 22 prosent som har deltatt på preste-/pastornettverk på bygda, men 43 prosent som har deltatt på felles barn- og/eller ungdomsarbeid.

BEGRUNNELSE FOR DELTAKELSE

Selv om det blant våre respondenter er en stor andel som deltar i felleskirkelig arbeid og som synes at dette er viktig begrunnes deltakelsen ulikt.

Den begrunnelsen med størst oppslutning blant respondentene er: "Vi er først og fremst med fordi vi får utrettet mer sammen enn alene" (39 prosent). Det kan derfor virke som mange har en pragmatisk tilnærming til fellesskapet. Ser vi nærmere på hvordan prester/pastorer svarer på dette spørsmålet sammenlignet med menighetsråds-, styre- og elderådslederne finner vi en klar trend. Blant lederne er det 54 prosent som svarer at deres deltakelse er begrunnet i at man får utrettet mer sammen enn alene, mot 32 prosent av pastorene og prestene. For prester/pastorer ser teologi ut til å spille en vesentlig større rolle. 30 prosent av alle prestene og pastorene svarer at deres viktigste begrunnelse for deltakelse er teologisk, mot bare 8 prosent av lederne.

Det er en statistisk signifikant sammenheng mellom viktigste begrunnelse for samarbeid og innbyggertall. Svarene tilsier at teologi er en mindre avgjørende faktor på bygda (14 prosent), enn i mellomstore byer (26 prosent) og storbyer (24 prosent). I tillegg er det færre i de større byene som begrunner samarbeidet pragmatisk (33 prosent), sammenlignet med bygda (46 prosent) og mindre byer (41 prosent). En

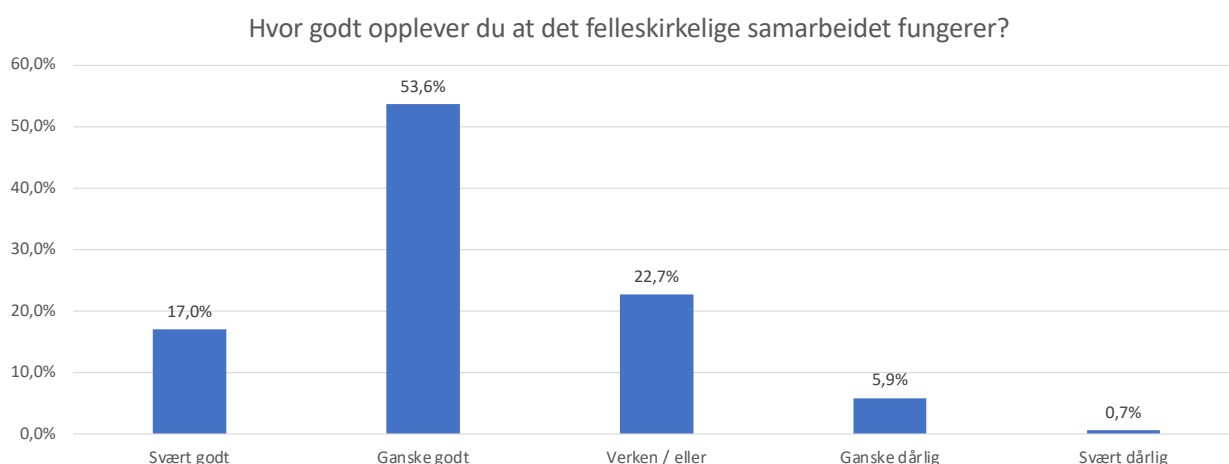
mulig forklaring på denne sammenhengen kan være at menighetene i de store byene har tilstrekkelig med ressurser i egen menighet og derfor ikke trenger støtte fra andre menigheter for å få utrettet det de ønsker.

Når de som deltar har ulik begrunnelse og motivasjon for å gå inn i et samarbeid, medfører det gjerne ulike forventninger og oppfatninger av hva som er gode resultater. Vi har tidligere sett at det kan være utfordrende å bli enig om hva det felleskirkelige arbeidet skal innebære,¹⁷ og dette ser vi kan være tilfelle når deltakelsen begrunnes på vidt forskjellige måter. En deltaker med en pragmatisk begrunnelse vil kunne ha et høyere ambisjonsnivå for hva fellesskapet skal utrette. En deltaker med en teologisk begrunnelse vil derimot muligens legge mer vekt på fellesskapet i seg selv.

Blant menighetene som ikke har deltatt i felleskirkelig arbeid begrunnes dette hovedsakelig i at det ikke finnes andre kirker i nærområdet (54 prosent) og manglende kapasitet til å engasjere seg i aktiviteter utover det menigheten selv arrangerer (41 prosent)

3.2.3 RESULTATER OG EVALUERING

Respondentene ble i spørreundersøkelsen stilt flere spørsmål knyttet til deres evaluering av det felleskirkelige arbeidet og hvilke resultater dette arbeidet har ført til.

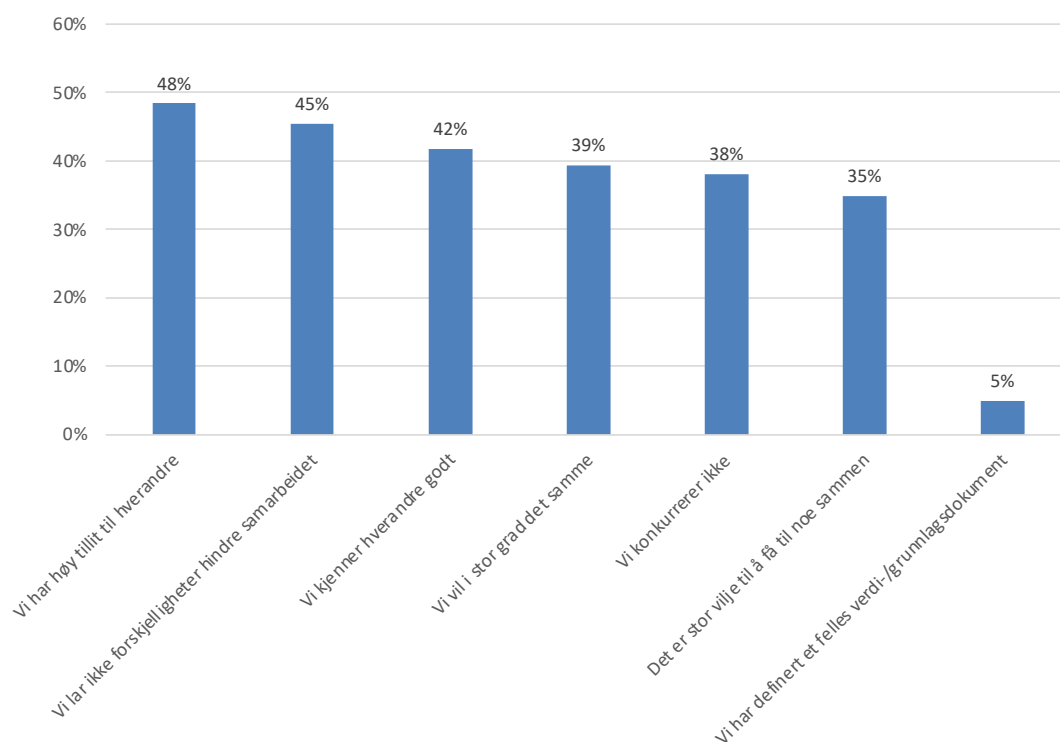

I det store og det hele virker respondentene å være godt fornøyd med det felleskirkelige arbeidet. 71 prosent svarer at de opplever det felleskirkelige arbeidet som velfungerende, og kun 7 prosent mener det fungerer dårlig. Ser vi disse tallene i sammenheng med hvor ofte respondentene har møttes med andre kirkeledere, ser vi at det er en statistisk signifikant sammenheng. Av de som jevnlig møter andre ledere er det 79 prosent som oppgir at arbeidet fungerer godt. Samtidig svarer 53 prosent av de som kun har sporadiske møter at arbeidet fungerer godt og 41 prosent av de som sjeldent eller aldri møtes. De som treffes ofte har i større grad en positiv vurdering av det felleskirkelige arbeidet. Det er ikke entydig hvordan respondentene forstår ordet godt i tilknytning til det felleskirkelige arbei-

det. Derfor ble dette undersøkt nærmere i de kvalitative intervjuene. Et aspekt ved ordet godt som ble trukket frem var det relasjonelle –at det eksisterer en gjensidig respekt mellom kirkelederne lokalt og at man snakker varmt om hverandre. Et annet aspekt var at fellesskapet i en eller annen form “bar frukter” –gjennom at man nærmer seg hverandre, eller kanskje til og med klarer å nå ut til mennesker man ikke hadde nådd alene. Noen viste også til at kirkene aktivt ba for hverandre, og mente dette var et eksempel på at det felleskirkelige fungerer godt. At fellesskapet fungerer godt handler om mer enn bare toleranse. I et intervju ble det sagt at “...i et velfungerende fellesskap er det en reel positiv anerkjennelse av at vi alle bidrar med noe og ser noe av Gud.”

¹⁷Se 3.1.1.

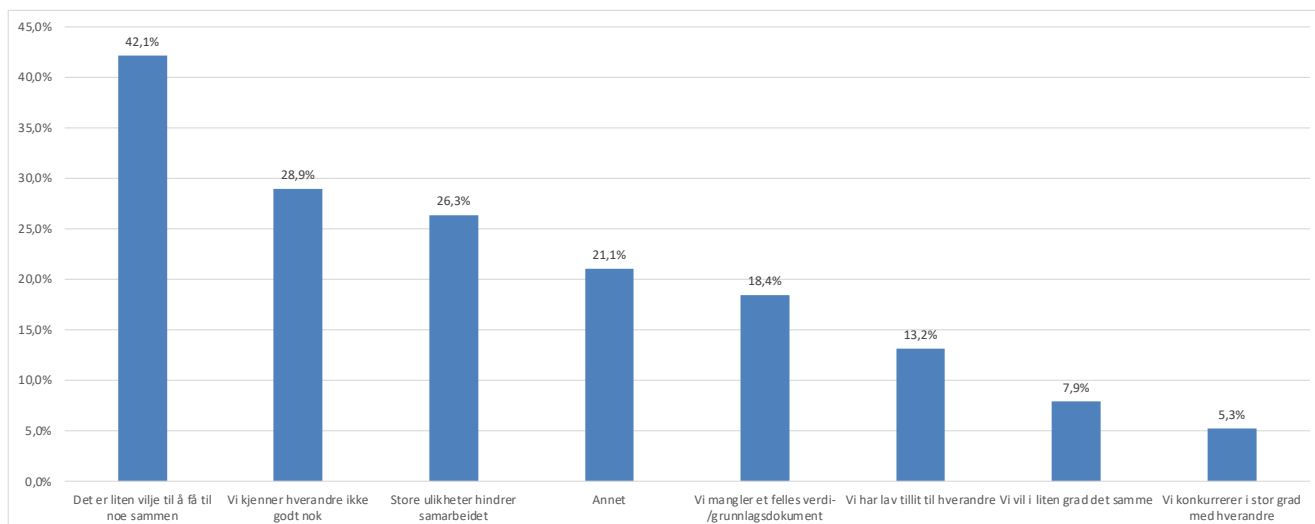
Hva vil du si er viktige grunner til at det felleskirkelige arbeidet fungerer godt hos dere?
(n=407)

Ved spørsmål om hvilke grunner respondentene anser å være de viktigste for at arbeidet fungerer godt kommer grad av tillit øverst (48 prosent), etterfulgt av at forskjellene ikke får bli et hinder (45 prosent). Det virker klart at gode relasjoner og tillit er viktige forutsetninger for velfungerende felleskirkelige samarbeid. I én fokusgruppe ble det sagt at “dersom man skal få til noe sammen, må man drikke mange kaffekopper.” Med andre ord er det vesentlig å bli godt kjent med hverandre og å bygge tillit dersom

man ønsker å få til et resultat. Dette ble i stor grad bekreftet i de kvalitative intervjuene. Et av intervjuobjektene trakk frem at relasjoner legger grunnlaget for samarbeid og at der man faktisk kommer sammen og ber, der finnes det muligheter. En annen relevant refleksjon denne respondenten kom med var at “de som vil, kommer sammen.” Det er når det finnes relasjoner og en vilje til å få til noe sammen at ting skjer. I noen grad virker relasjonell tillit å muliggjøre samarbeid, også der det finnes teologisk uenighet.

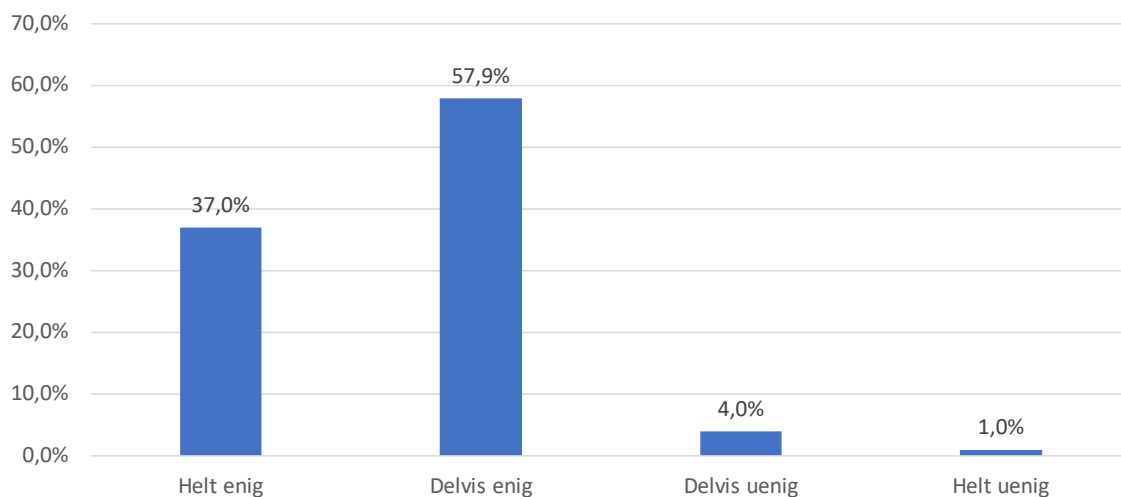
Hva vil du si er viktige grunner til at det felleskirkelige arbeidet fungerer mindre godt hos dere?
(n= 38)

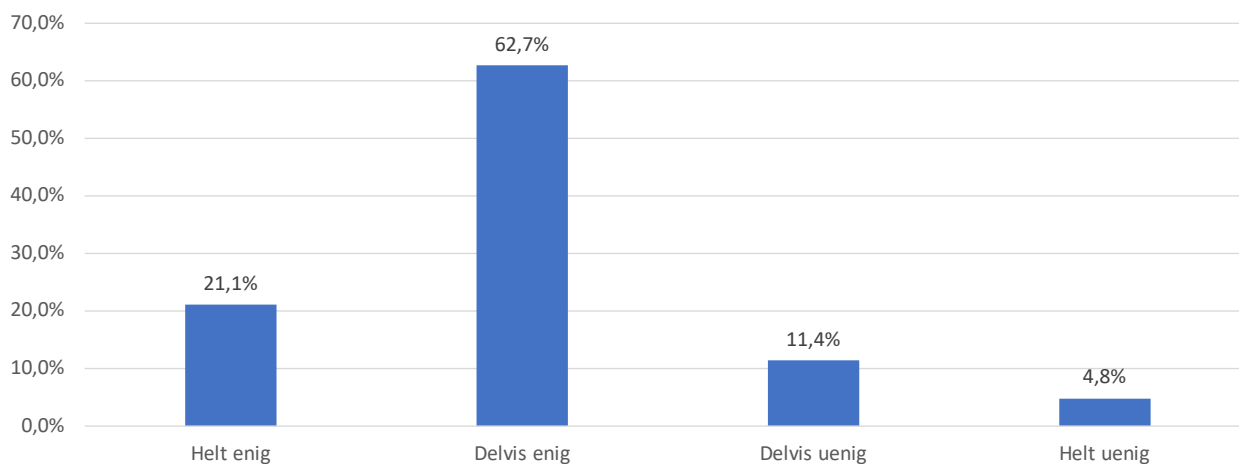
Ser vi på gruppen som oppgir at det felleskirkelige arbeidet fungerer mindre godt er det manglende vilje til å få til noe sammen som trekkes frem som den klart viktigste grunnen til dette (42 prosent). Selv om tillit spiller en viktig rolle i hvorfor det fungerer godt, ansees ikke lav grad av tillit som årsak til at det fungerer dårlig enkelte steder (13 prosent).

Videre ble respondentene bedt om å ta stilling til ulike påstander om hva det felleskirkelige arbeidet har ført til.

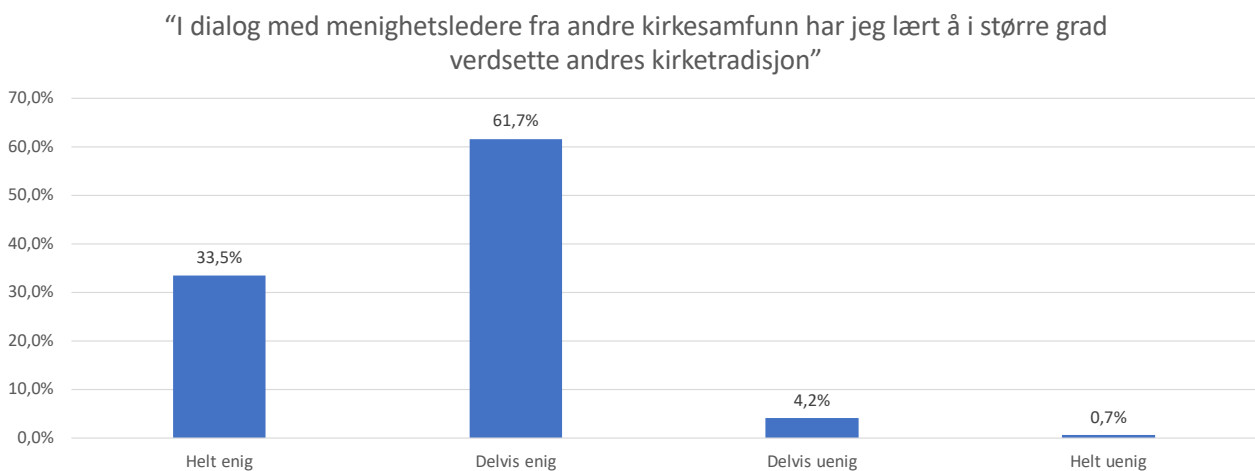
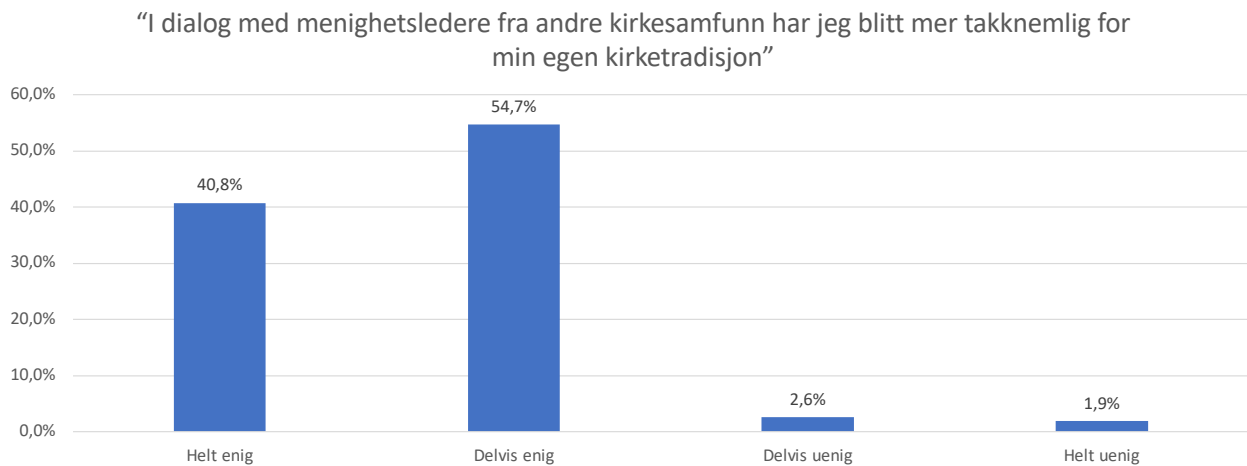
“I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg blitt mer klar over hva vi har felles”

“I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg blitt mer klar over hva som skiller oss fra hverandre”

Dialogen mellom ulike menighetsledere som skjer som resultat av det felleskirkelige arbeidet virker både å klargjøre hva som forener (95 prosent) og hva som skiller de ulike menighetene (84 prosent).

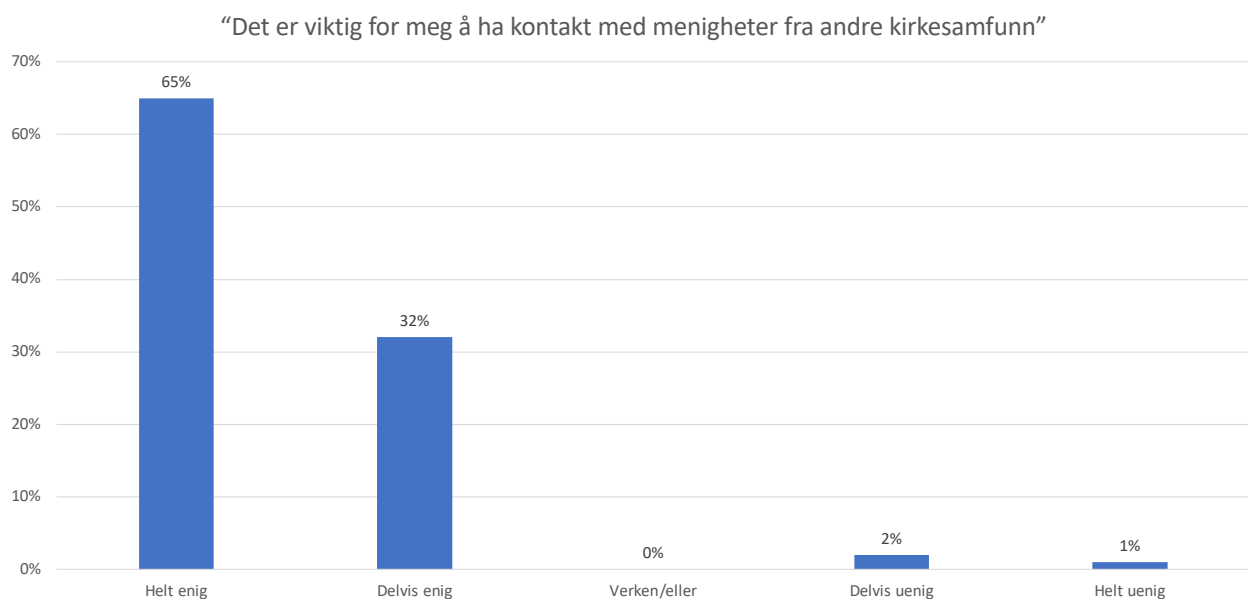
Det felleskirkelige arbeidet virker også helt klart å resultere i økt takknemlighet for ens egen kirke tradisjon og særtrekk (95 prosent), men det fører også til at man i større grad verdsetter andre kirke tradisjoner (95 prosent). Det er interessant å se at det felleskirkelige arbeidet har en slik dobbelt positiv virkning. I en hver kirke tradisjon kan det være enkelt å ta sin egen teologi, trospraksiser og særtrekk for gitt ettersom det er disse man strengt tatt er vant med. Da kan et møte med andre kristne trostradisjoner være forfriskende. Det kan skape refleksjon og man kan minnes hva som er godt med egen tradisjon, og kanskje er de tingene man tar for gitt noe man kan savne i slike større sammenkomster som de ulike lokaløkumeniske felleskapene er.

På den andre siden hjelper det felleskirkelige arbeidet kirkeledere i å verdsette andres kirke tradisjoner. Dette kan skje gjennom at tidligere fordommer brytes ned, men også gjennom en positiv anerkjennelse av at man kan ha sett noe av Gud som kan være underkommunisert i egen tradisjon. En respondent delte en inspirerende historie fra “the Inklings” – litteraturgruppen til C.S. Lewis, J.R.R. Tolkien og Charles Williams. I fraværet av Tolkien på en av de faste samlingene skal Williams ha sagt at han savnet å ha Tolkien der for gjennom Tolkien fikk han også se mer av Lewis. Slik kan det ofte også virke i det økumeniske fellesskapet. Gjennom at vi er sammen med andre kirke tradisjoner ser vi ikke mindre av Gud, men mer.

3.3 HOLDNINGER TIL SAMARBEID

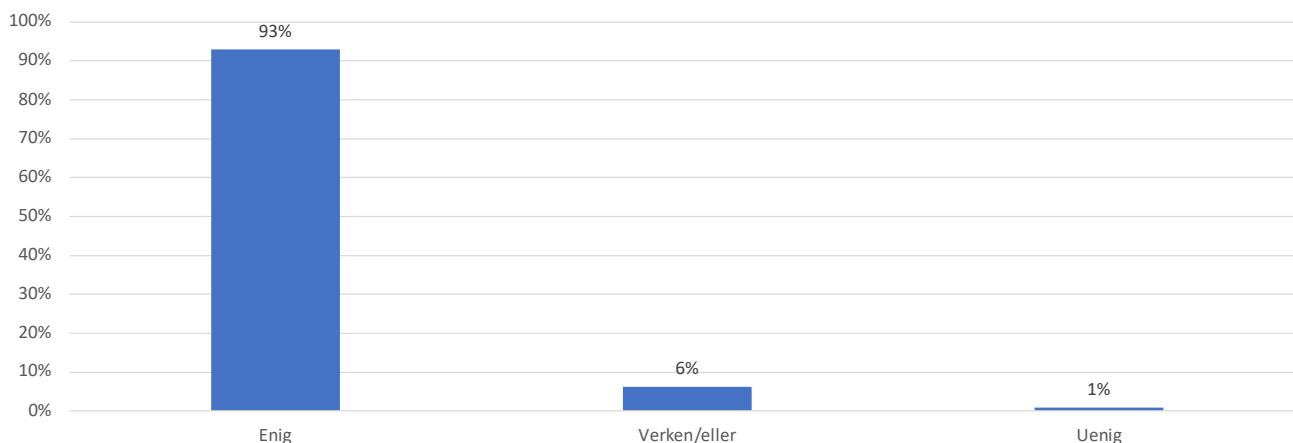
I tillegg til å kartlegge den konkrete deltakelsen på lokale tverrkirkelige aktiviteter har det også vært et mål for denne kartleggingen å finne ut mer om de eksisterende holdningene knyttet til lokaløkumenikk. I spørreundersøkelsen ble respondentene bedt om å ta stilling til ulike påstander om deres holdninger til samarbeid.

Tilnærmet hele utvalget (97 prosent) er enig i at kontakt med menigheter fra andre kirkesamfunn er viktig. Flere kirkesamfunn er såpass store at de har flere etablerte menigheter innenfor samme kommune og til og med innad i samme by. For slike store kirkesamfunn kunne man tenkt at det var tilstrekkelig å ha felles møtepunkter innad i samme konfesjon.

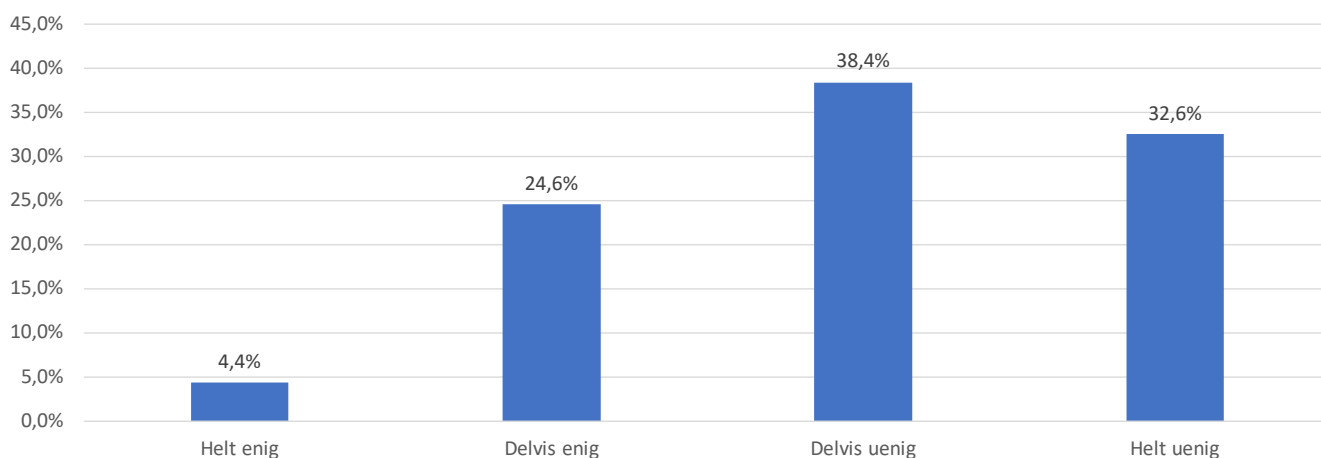
Det er positivt for lokaløkumenikken at en så stor grad av respondentene - også fra store kirkesamfunn - mener at det er viktig å også ha kontakt med menigheter fra andre sammenhenger enn sin egen. Det tilsier at de opplever eksponering og omgang med andre konfesjoner som meningsfylt i seg selv.

“Jeg anser felleskirkelig arbeid som viktig”

Videre er det også en bred enighet om at felleskirkelig arbeid er viktig (93 prosent). Sett i sammenheng med forrige påstand er det tydelig at størsteparten av utvalget har et økumenisk ideal. Det er med andre ord god grobunn for å få til samarbeid og styrke og synliggjøre den kristne enheten.

“Jeg opplever at vi i stor grad konkurrerer med andre menigheter om de samme menneskene”

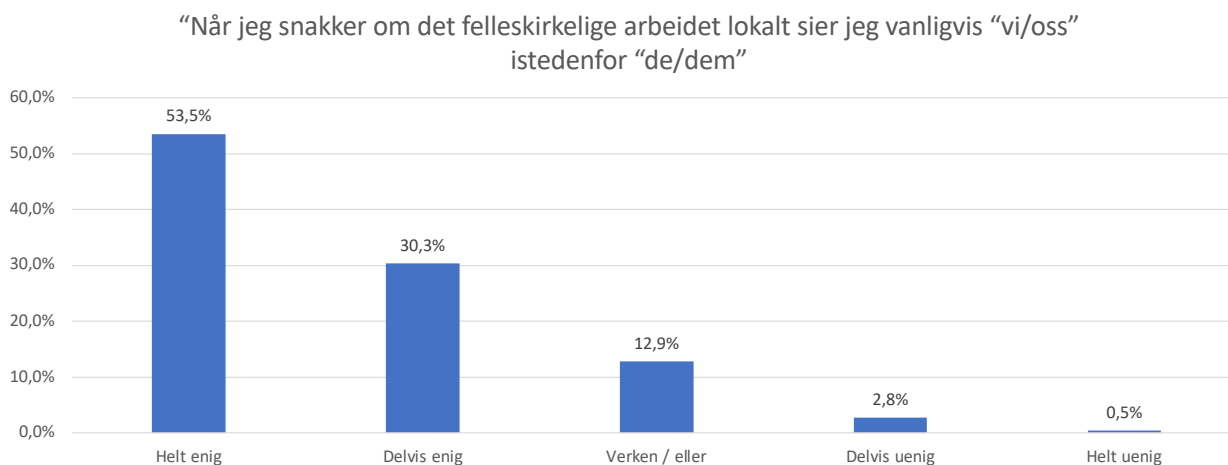

Svarene tyder på at det er mulig for lokalkirker å betrakte andre kirker i nærområde enten som støttespillere eller som konkurrenter. Ettersom man har et ønske om å nå ut til de samme menneskene og ofte driver med samme type virksomhet, er det forståelig at noen opplever at det eksisterer et konkurranseforhold. Hvis menigheter opplever hverandre som konkurrenter vil det kunne påvirke holdningene negativt og bidra til å svekke samarbeid. I dette bildet er det derfor positivt at så mange som 71 prosent ikke opplever stor grad av konkurranse med andre menigheter.

Under dybdeintervjuene ble det gjort ulike refleksjoner knyttet til opplevelsen av konkurranseforholdene lokalt. En person gav uttrykk for at å ha flere ulike kirker lokalt var positivt og en berikelse for lokalsamfunnet. Kirkene representerer forskjellige uttrykk og ville tiltrekke seg ulike mennesker og derfor ikke konkurrere. En annen person vi intervjuet hadde vært prest på en mindre plass i Norge over lengre tid og fortalte at en annen menighet kom for å etablere seg i det samme området. Personen sa: "skal man være ærlig, er det umulig å ikke anse andre kirker som konkurrenter." Etableringen av en ny kirke kan oppleves som et angrep på eget eksistensgrunnlag.

3.3.1 EIERSKAP OG GRUPPETILHØRIGHET

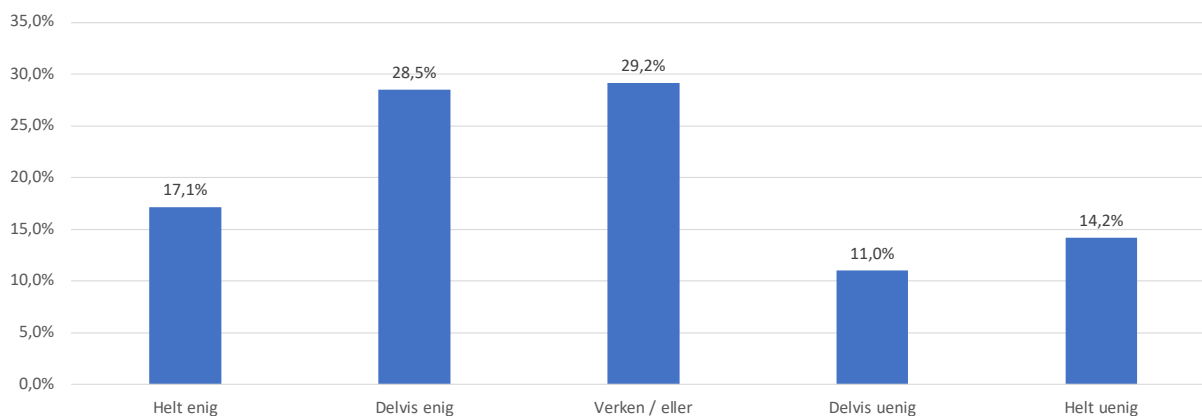
En måte å kartlegge holdninger til tverrkirkelig arbeid på, er å undersøke i hvilken grad deltakerne kjenner på eierskap og gruppetilhørighet. Sosial identitetsteori ble derfor benyttet som innfallsvinkel i denne delen av kartleggingen.¹⁸

I et tverrkirkelig samarbeid kommer deltakerne fra ulike kirkelige bakgrunner og sammenhenger. Samtidig har man noe felles i rammen av å være kristne kirker og del av det tverrkirkelige arbeidet. Hele 84 prosent av deltakerne bruker et inkluderende vi/oss-språk når de snakker om det lokale arbeidet. Det tyder på at deltakerne i stor grad identifiserer seg med og ser seg selv som en naturlig del av det lokaløkonomiske arbeidet.

¹⁸ I spørreundersøkelsen ble det benyttet spørsmålsformuleringer fra Mael & Ashforth (1992) med egen oversettelse, hentet i Haslam, S. A. (2004). *Psychology in organizations*. Se appendiks for spørsmålsformuleringer.

Q28: "Når noen kritiserer det felleskirkelige arbeidet lokalt tar jeg det personlig"

En annen sterk indikator på gruppetilhørighet er i hvilken grad man tar kritikk rettet mot en gruppe personlig. Denne påstanden er et uttrykk for enda sterkere grad av identifisering med det lokaløkumeniske fellesskapet enn det å bruke "vi/oss"-språk. De som svarer bekreftende her utgjør en gruppe med sterkt eierskap til felleskirkelig arbeid.

Respondentenes svar på de to påstandene hentet fra sosial identitetsteori og indikerer at menighetslederne ikke bare oppfatter seg selv som deltakere i det felleskirkelige arbeidet, men også identifiserer seg med og kjenner på personlig eierskap til det.

Det er interessant at en stor andel av respondentene viser en sterk grad av gruppetilhørighet, til tross for at mange av dem ikke har arbeidet med tiltak og prosesser som fra forskningen er kjent for å styrke gruppetilhørighet. Slike tiltak er blant annet å identifisere felles trosgrunnlag, dele felles troserfaringer og tydeliggjøre felles oppdrag og mål.¹⁹ Det ligger et stort potensial og gode muligheter i å ta i bruk slike prosesser for ytterligere å styrke eierskapet til lokalt økumenisk samarbeid. Hva som forklarer respondentenes store grad av gruppetilhørighet er noe usikkert, men én sannsynlig grunn er at den teologiske forståelsen av hele kirken som Guds folk er med og bidrar til dette.

3.3.2 TEOLOGI OG SAMARBEID

Spørreundersøkelsen har kartlagt hvor sentrale/ perifere ulike teologiske temaområder oppleves for den enkelte i forbindelse med lokaløkumenisk samarbeid.²⁰ I forlengelsen av dette ble respondentene bedt om å ta stilling til i hvilken grad det ville være aktuelt å samarbeide om følgende aktiviteter: 1) fellesgudstjenester; 2) felles ungdomsarbeid; 3) diakonalt arbeid, som f.eks. matutdeling, med en menighet som har et annet syn på de teologiske temaområdene. Hensikten med disse spørsmålene har ikke vært å kartlegge respondentenes teologiske posisjoner, men å undersøke om det er en sammenheng mellom teologisk konvergens og hva slags former for felleskirkelig samarbeid man er innstilt på å delta i.²¹ Er det slik at man utviser større teologisk "fleksibilitet" i møte med andre kirker når samarbeidet gjelder én form for aktivitet, mens man vil være mer rigid på en annen aktivitet?

BESVARELSENE VISER AT DET ER EN SAMMENHENG MELLOM TYPE AKTIVITET OG GRAD AV SAMARBEID. DET ER MARKANT FORSKJELL MELLOM SAMARBEID RUNDT DIAKONALE AKTIVITETER SAMMENLIGNET MED SAMARBEID OM FELLESGUDSTJENESTER OG FELLES UNGDOMSARBEID.

Langt flere synes det er enklere å samarbeide med meningsmotstandere om diakonale initiativ. I gjennomsnitt er det 19 prosent flere som synes det er aktuelt å samarbeide om diakonale initiativ enn om fellesgudstjenester, og 26 prosent flere enn om felles ungdomsarbeid.

Tallmaterialet viser at felles ungdomsarbeid er den av de nevnte aktivitetene som krever størst grad av sammenfall i teologisk ståsted. Dette kan være

¹⁹ Se 3.1.

²⁰ Se appendiks for oversikt over teologiske temaområder respondentene ble bedt om å ta stilling til.

²¹ Respondentenes posisjoner knyttet til ulike teologiske spørsmål ville vært interessant i seg selv, men det er ikke dette som er blitt vektlagt i denne rapporten. I stedet har fokuset vært på å kartlegge hvilken rolle teologisk (u)enighet spiller i møte med det felleskirkelige arbeidet, og i hvilken grad arbeidet krever teologisk enighet.

overraskende for noen, da ungdomsarbeid kan se veldig ulikt ut fra sted til sted. I noen av de kvalitative intervjuene kom det tydelig frem at jo større vekt ungdomsarbeidet har på disippelgjøring, jo større enighet trengs. Det er nok en slik tanke som ligger bak flere av besvarelsene. Samtidig kom det også frem i noen av intervjuene at på mindre steder er felleskirkeleg samarbeid helt nødvendig dersom man i det hele tatt skal ha et tilbud for ungdom. Der har man en mer pragmatisk tilnærming og er villig til å fire noe på kravene til teologisk enighet for å få til et samarbeid.

Videre ser vi at det ikke nødvendigvis er noen klar sammenheng mellom hvilke teologiske temaområder respondentene synes er sentrale i den kristne troen og hvilke teologiske temaområder som vanskeliggjør samarbeid. Respondentene oppgir at det særlig er mindre aktuelt å samarbeide med noen som har et annet syn på følgende områder: Bibelen, samlivsetikk, personlig omvendelse, støtte til staten Israel og Jesu død og forsoningsverk. Med unntak av Jesu død og forsoningsverk er ikke disse temaområdene sammenfallende med hvilke temaområdene flest mener er sentrale. Felles for temaområdene som fremstår mest krevende er at de kan virke polariserende og at det er temaer hvor flere kan ha sterke overbevisninger om hva som er rett.

Hvordan ulike teologiske temaområder vektes på aksene fra sentralt til perifert, varierer også ut ifra hvilken rolle respondentene har i menigheten. Prester/pastorer vurderer gjennomgående flere temaområder som svært sentrale enn andre menighetsledere. Samtidig har prester/pastorer noe lavere terskel for å samarbeide med andre om ulike aktiviteter. Hva som er årsaken til dette skillet kommer ikke frem i undersøkelsen. Det er imidlertid mulig å tenke seg at det er knyttet til respondentenes begrunnelse for å delta: En betraktelig større andel av prestene/pastorene trekker frem teologi som den viktigste begrunnelsen for å delta i felleskirkelege aktiviteter.²² Det er tenkelig at de av respondentene som har en slik teologisk forankring føler seg mer forpliktet overfor lokaløkumeniske initiativ og derfor har lettere for å anse samarbeid som aktuelt. I noen av intervjuene ble det også trukket frem at større teologisk innsikt i egne og andres standpunkt og begrunnelser kan virke positivt og føre til større aksept i felleskirkelege sammenhenger. Den teologiske kompetansen og trygghet i eget ståsted er nok noe høyere hos prester/pastorer. Dette kan være én av faktorene som gjør at denne gruppen vurderer samarbeid mer aktuelt sammenlignet med ledere for styre/menighetsråd/eldsteråd.

²² Se 3.1.2

3.4 HVA FREMMER OG HVA HINDRER SAMARBEID?

HOVEDFUNN OG KONKLUSJONER

På grunnlag av respondentenes svar fra spørreundersøkelsen, vil vi peke på noen hovedfunn og trekke noen konklusjoner om hva som ser ut til å fremme og hindre samarbeid. Funnene har i stor grad blitt bekreftet av de kvalitative intervjuene som er gjennomført i etterkant av spørreundersøkelsen.

Noen hovedtrekk vi ser fra kartleggingen, er at lokalt felleskirkelig arbeid i Norge generelt har svært høy deltakelse, kirkelederne har sterkt eierskap til arbeidet og det vurderes positivt.

DISSE TRE PARAMETRENE: HØY DELTAKELSE, STERKT EIERSKAP OG POSITIV VURDERING, VIRKER Å DANNE ET OVERORDNET BILDE AV LOKALØKUMENIKKEN HER TIL LANDS.

Mange år med tverrkirkelig arbeid lokalt virker å ha båret mye og god frukt, blant annet i form av at man snakker varmt om andre sammenhenger enn sin egen og at det tas initiativ til felles aktiviteter og arbeid med sterk deltakelse fra ulike menighetsledere.

Tillit og gode relasjoner vektlegges i hvorfor ting fungerer bra i de ulike lokaløkumeniske fellesskapene. Uenighet trenger med andre ord ikke å stå i veien for enheten. I relasjonsbygging og dialog finnes det muligheter for det felleskirkelige arbeidet, da dette er grunnleggende for og muliggjør samarbeid.

I forlengelsen av dette ser vi en tydelig sammenheng mellom grad av deltakelse og en positiv vurdering av arbeidet. De som møtes ofte, vurderer i større grad det felleskirkelige arbeidet positivt. Felleskirkelige grupper med jevnlig møtepunkt for lederne kan være en god indikator på at det eksisterer gode relasjoner der, og de jevnlig møtepunktene gir for å styrke og utvikle disse relasjonene ytterligere. Jevnlige møtepunkt mellom menighetsledere, som f.eks. en pastoring, virker derfor å fremme samarbeid.

Respondentene opplever sterk grad av gruppetilhørighet og identifikasjon med det økumeniske fellesskapet lokalt.

MANGE BEKREFTER AT DE BRUKER ET "VI/OSS"-SPRÅK NÅR DE OMTALER DET ØKUMENISKE FELLESSKAPET. STERK GRAD AV GRUPPETILHØRIGHET FREMMER LOKALØKUMENISK ARBEID, DA FORPLIKTELSE OG EIERSKAP OFTE GÅR HÅND I HÅND.

Samtidig er det bare i noen grad bevisst tatt i bruk konkrete verktøy og prosesser for å styrke gruppetilhørigheten. Her er det rom for å styrke eierskapet til det felleskirkelige i enda større grad.

Det overordnede inntrykket vi får fra undersøkelsen er at prester, pastorer og menighetsledere har en veldig positiv oppfatning av lokalt, tverrkirkelig samarbeid med høy grad av deltakelse og sterkt eierskap. Men vi finner også faktorer som hindrer samarbeid. Jevnlige møter og god og nær kontakt styrker relasjonene, bygger tillit og eierskap - og bidrar til å fremme samarbeid. På den andre siden ser vi at faktorer som er til hinder for godt lokaløkumenisk samarbeid. Det kan handle om enkeltpersoner som oppleves krevende, manglende vilje til å inngå kompromisser, skepsis til noen med et annet teologisk syn, enkeltmenigheter som blir for dominerende, en krevende samarbeidshistorie lokalt eller ulike eller uavklarte forventninger til samarbeid og hva økumenikk er.

Selv om relasjoner og tillit er viktig betyr ikke dette at teologi er uvesentlig. Teologisk fundert mistillit til enkelte kirkelige ledere og teologiske uenigheter særlig knyttet til enkelte temaområder som for eksempel samlivssyn, kan stå i veien for samarbeid og det kan være et vanskelig hinder å overkomme. Likevel varierer det hvor avgjørende rolle teologien spiller. Det avhenger blant annet av hvilken type aktivitet det samarbeides om. Diakoni er den aktiviteten med desidert størst rom for å samarbeide på tross av teologisk uenighet.

VEIEN VIDERE

4. VEIEN VIDERE

Hovedfokuset for denne rapporten har vært å kartlegge lokaløkumenikken i Norge med vekt på aktiviteter og holdninger. Å kunne si noe om hvilke muligheter og utfordringer som finnes, har også vært et mål. Basert på funnene fra spørreundersøkelsen, fokusgruppene og de kvalitative intervjuene vil vi nedenfor skissere noen muligheter og utfordringer i lokaløkumenikken.

4.1 MULIGHETER FOR LOKALØKUMENISKE FELLESKAP

Det overordnede bildet denne kartleggingen gir er at det allerede skjer mye positivt. Det lokale felleskirkelege arbeidet har god oppslutning, det fungerer stort sett godt og det tas eierskap til arbeidet. Likevel ser vi at det ligger uforløst potensial og muligheter for lokaløkumenikken på følgende områder:

4.1.1 STYRKE SAMARBEID OM OG KOORDINERING AV DIAKONALE TILTAK

Vi har sett at kirkelig samarbeid om sosiale utfordringer er en form for økumenisk arbeid som krever vesentlig mindre grad av teologisk konvergens mellom deltakerne sammenlignet med fellesmøter og felles barne- og ungdomsarbeid. Dette gjør at diakoni egner seg godt der det er ønskelig med et felleskirkeleg arbeid med bred kirkelig oppslutning. Tradisjonelle teologiske skillelinjer og dynamikker (feks. høykirkelig vs. lavkirkelig og konservativ vs. liberal) gjør seg mindre gjeldende når man står sammen om sosiale utfordringer. Bare én av fem kirker har deltatt i felles diakonalt arbeid (fire av fem har deltatt på fellesmøter), noe som tilsier at det er et stort, uutnyttet potensial. Norge er et velstående land, men det betyr ikke at det ikke finnes utfordringer og sosial nød lokalt. Utenforskap, ensomhet

og inkludering av innvandrere og flyktninger er noen områder med behov. Her kan kirkene sammen på tvers av konfesjon bidra til positiv endring i folks liv og i lokalsamfunnene.²³ Hvis økumenikk handler om synlig enhet for at verden skal tro (jf. Joh. 17,21), vil en bred samling av lokale kirker som står sammen om utfordringer i nærmiljøet kunne være med å realisere dette på lokalt nivå.

4.1.2 FELLESARRANGEMENTER SOM GJENNOMFØRES PARALLELT I DEN ENKELTE MENIGHET

Et gjennomgående tema fra intervjuene er muligheten for å gjøre noe felles, uten at man trenger å være samlet fysisk. En begrensning ved en aktivitet som fellesmøter, er at møtene samler totalt færre enn summen av hva menighetene samler hver for seg, og møtene blir ofte besøkt av "kjernen". Dette ble trukket frem som en utfordring og det ble satt ord på et behov for å kunne gjøre noe økumenisk sammen uten å måtte møtes sammen fysisk. Norges Kristne Råd arrangerer eksempelvis hvert år Global uke, der kirkene samtidig og parallelt setter søkelys på moderne slaveri. Også andre dager som bibeldagen kan være muligheter for kirkene til å vise at dette er noe

²³ Beveg Kristiansand er et eksempel på et nystartet diakonalt initiativ med bred kirkelig oppslutning hvor kirkene nettopp utnytter potensialet i diakonien til å skape en felles økumenisk arena, men også for å nå ut til byen i større mål. I rapporten "Tro, håp og kjærlighet: -En utfordring til handling for å møte byens sosiale utfordringer" (2021) har Beveg Kristiansand kartlagt byens sosiale utfordringer og sett på konkrete muligheter for kirkene til å handle. Oslo var ute med en lignende rapport allerede i 2018.

vi gjør sammen med alle menigheter i nærområdet og landet forøvrig. Slik kan man styrke opplevelsen av enhet mellom kirkene, uten at det krever et felles fysisk samlingspunkt.

4.1.3 INKLUDERE HVERANDRES MENIGHETER I BØNN UNDER GUDSTJENESTEN

Gjennom å be for hverandre og hverandres gudstjenester når man selv holder gudstjeneste, kan man styrke menighetens bevissthet om at det finnes flere kirker i byen eller nærområdet som feirer gudstjeneste og som hører med til Guds folk.

4.1.4 SNAKKE GODT OM HVERANDRE

Det er ikke likegyldig hvordan kirkene og personer i kirkene omtaler andre kirker og menigheter. Hvilken fortelling bidrar man til lokalt? Dersom andre kirker stadig omtales som rivaler eller “vranglærere”, forringes naturligvis det økumeniske klimaet. Tillit bygges når man, vel vitende om uenighet, omtaler hverandre med respekt og som søsken. Det er ikke ensbetydende med å forenkle eller bortforklare det som er krevende, men at grunnholdningen er åpen og lyttende og at oppmerksomheten konsentrerer seg om kirkenes felles oppdrag i verden – å fremme vitnesbyrdet om Jesus Kristus.

4.1.5 Å BERIKES AV HVERANDRES SPIRITUALITETSTRADISJONER

Flere av respondentene poengterer viktigheten av å anerkjenne at de ulike tradisjonene har sine styrker og svakheter. I dag ser vi at ulike former for spiritualitet formidles bredt og på tvers av konfesjoner og tradisjonelle skiller. Karismatikken har funnet vei inn i de fleste kirkesamfunn og det kontemplative og retreat-bevegelsen har banet vei for elementer fra katolsk og ortodoks spiritualitet. Nasjonalt har vi sett det blant annet gjennom Korsvei og retreatstedene som favner kristne fra ulike sammenhenger. Det finnes også muligheter for å utnytte dette som etterhvert er blitt felles gods til å styrke lokaløkumeniske fellesskap lokalt.

4.2 UTFORDRINGER FOR LOKAL-ØKUMENISKE FELLESSKAP

Funn i kartleggingen har identifisert noen utfordringer og hindre, basert på erfaringer fra respondentene. Det er viktig å dra nytte av disse erfaringer

og være obs på mulige utfordringer på veien videre.

4.2.1 TEOLOGI

Det er neppe uventet at teologi kan skape splid og hindre samarbeid. Selv om gode relasjoner og tillit kan romme at man har ulikt syn på flere områder, vil uenigheter rundt teologiske spørsmål kunne gjøre samarbeid mindre aktuelt. Som kartleggingen har vist gjelder dette særlig spørsmål om ekteskapssyn og bibelsyn, men også andre temaer som personlig omvendelse og Midtøsten-spørsmålet. En stor andel av respondentene svarte at man lar være å snakke om uenighetene, for å ikke sette søkelys på det som splitter. Faren er da at disse spørsmålene over tid kan bli til en “elefant i rommet.” Her ligger det utfordringer, men det er også mulig å komme styrket ut av det ved å gå inn i det på en bevisst måte.²⁴ Flere av respondentene satte ord på et ønske om å gå inn i dialog nettopp rundt disse krevende temaene for å øke forståelsen av hverandre.

4.2.2 RISIKO FORBUNDET MED FELLES VERDI- OG GRUNNLAGSDOKUMENTER

I én av fokusgruppene kom det frem at arbeidet med å lage et verdidokument for en felleskirkelig sammenheng hadde vært veldig krevende og opplevdes vanskelig. I et forsøk på å komme frem til hva man sto sammen om, innså de involverte at det var mye som skilte kirkene fra hverandre. Manglende vilje til å inngå kompromisser, ulik vektning av aspekter ved troen, og forskjellig forståelse av kirkens misjonsoppdrag bidro til at arbeidet med verdidokumentet ble en vondt opplevelse for flere. Den største utfordringen de erfarte med et slikt dokument var at man måtte komme til enighet og forsøke å skape en konsensus. Slike konsensusøkende prosesser som arbeid med et verdi- eller grunnlagsdokument kan by på flere utfordringer, blant annet at det fort kan plassere noen utenfor fellesskapet, og kirkenes særegenheter kan svekkes. Refleksjoner fra intervjuene tilsier at å forstå det økumeniske fellesskapet som et “uenighetsfellesskap” er en nyttig og ærlig tilnærming.

4.2.3 ALLIANSEØKUMENIKK

En utfordring for lokaløkumenikken, som også

²⁴ I 2015 ble det i regi av Norges Kristne Råd arrangert en dialoggruppe bestående av ulike kirkeledere som skulle snakke om ekteskapssyn da dette fremsto som en stor utfordring for økumenikken. Gjennom flere gode samlinger og en nyttig metodikk med fokus på å lytte og forstå fremfor å overbevise, opplevde samtlige deltakere å få en dypere forståelse og respekt for de andres syn. Det ble i kjølevannet av denne dialoggruppen skrevet en samtaleveileder og det oppfordres til å konsultere denne for inspirasjon til hvordan slike samtaler kan gjennomføres lokalt. Sødal, J. B. og T. Dorg (2018), “Samtaleguide/veileder: Hvordan samtale om vanskelige temaer i kirkelig sammenheng.”

handler om grad av enighet og teologi, er hvor bredt det økumeniske fellesskapet skal favne. I rapporten "Lokalt økumenisk arbeid"²⁵ skiller forfatterne mellom kirkeøkumenikk "... som handler om at offisielle representanter fra kirker samarbeider, og allianseøkumenikk der enkeltpersoner og grupper innen kirkene som har tillit til hverandre samarbeider om ulike formål." Allianseøkumenikk kan altså forstås som en form for økumenikk hvor et smalere utvalg menigheter med høy tillit til hverandre samarbeider.

I Norge finnes det en rekke eksempler på allianseøkumenikk. I våre funn har vi observert at det mange steder går et skille der evangeliske/evangelikale menigheter samarbeider med hverandre,²⁶ mens andre, for eksempel mer høykirkelige menigheter, ikke inkluderes eller deltar i fellesskapet. Disse allianseøkumeniske fellesskapene legger ofte Lausannepakten til grunn og utgangspunktet er gjerne at "...det handler om å utfordre mennesker til å bli frelst og tilhøre Jesus Kristus."²⁷ Dermed kan det oppstå to ulike økumeniske grupperinger på ett og samme sted – én evangelisk og én med bredere tilslutning. Noe av styrken i allianseøkumenikken er at det allerede eksisterer et sterkt tillitsforhold, noe som gjør samarbeidsforholdene enklere. Samtidig gir flere uttrykk for at det å bli utestengt fra et fellesskap som oppfattes å skulle være økumenisk, kan oppleves utfordrende og tidvis ekskluderende for andre i lokalområdet.

4.2.4 SAMARBEID FOR ENHVER PRIS?

Tilnærmet alle våre respondenter er enige om at økumenikk er viktig. Flesteparten engasjerer seg i felleskirkelig arbeid lokalt, men noen opplever at det kan være krevende å samarbeide, kanskje særlig der hvor det er stor avstand i teologiske og etiske spørsmål. Vi kan da spørre oss om det alltid er rett å samarbeide? Skal man delta i det felleskirkelige arbeid for enhver pris? En utfordring for lokaløkumenikken kan være at det finnes uenigheter og konflikter som akkurat nå er uløsbare. Å fortsette samarbeid kan da gjøre mer skade enn nytte. For en tid kan faktisk det rette være å trappe ned kontakten eller å sette samarbeid på vent. Da er det viktig å fortsatt anerkjenne hverandre som kirker, se på muligheter for å gå et stykke vei i sammen lengre fram og be om at man kan finne et svar på et senere tidspunkt.

4.3 PROSESSER FOR Å STYRKE LOKALØKUMENISKE FELLESSKAP

Vi vil under skissere mulige prosesser for å styrke lokaløkumeniske fellesskap. Disse vil i stor grad være basert på tematikker som kom frem i intervjuer med menighetsledere.

4.3.1 STYRKE FELLESKIRKELIG IDENTITET

Flere av menighetslederne er opptatt av å styrke identitet til det tverrkirkelige fellesskapet. Med felles identitet mener vi den opplevde tilhørigheten til en felleskirkelig gruppe - opplevelsen av et felles "vi". Dette kan skje på ulike måter. Ett eksempel er å delta i konkrete trospraksiser sammen. Mange deltar allerede i ulike former for felles bønn og flere forteller hvordan bønnen gjør noe med relasjonene prester og pastorer seg imellom. Én respondent fortalte entusiastisk om hvordan jevnlig bibellesning med menighetsledere fra andre kirkelige tradisjoner ble en kilde til oppmuntring. Vedkommende mente dette fungerte godt, særlig fordi deltakerne hadde en åpen holdning og ikke gikk inn for å skulle overbevise de andre om eget syn. Det finnes også eksempler på hvordan eksempelvis det kontemplative eller karismatiske knytter sammen grupper som tidligere ikke har opplevd å ha så mye felles. En respondent påpekte at ulike spiritualitestradisjoner likevel kan være sårbart og at behovet for gjensidig respekt for hvordan ulike trospraksiser, for eksempel bønn, også utøves ulikt, er avgjørende.

Å styrke felleskirkelig identitet kan også skje ved å styrke opplevelsen av å ha et felles oppdrag. I spørreundersøkelsen oppgir cirka halvparten at de har deltatt i arbeid med å tydeliggjøre felles oppdrag. Et eksempel er å finne frem til felles språk og virkelighetsforståelse knyttet til lokale diakonale behov: Hvordan ser nøden ut i byen eller stedet vårt? Hvilken rolle kan kirken ta? Mye tyder på at å finne frem til en slik felles forståelse av situasjonen kan gi grunnlag for felles oppdrag. Et eksempel på dette er "Beveg Kristiansand" hvor man etter en lengre prosess har definert diakonale fokusområder og nå jobber med å etablere tilhørende arbeidsgrupper.²⁸

4.3.2 STYRKE AKSEPT FOR UENIGHET

I Den nikenske trosbekjennelse heter det at kirken er "én, hellig, allmenn og apostolisk." Kirken kjennetegnes

²⁵ <https://norgeskristnerad.no/wp-content/uploads/2020/01/Lokalt-økumenisk-arbeid.pdf>

²⁶ Dette er ofte organisasjonene tilknyttet NORME.

²⁷ Eskilt, I., & Breistein, I. F. (2008). Økumenikk og misjon-et allianseperspektiv. *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap*, 62(4), 229-244.

²⁸ For mer informasjon: <https://bevegkristiansand.no>

ved at den i sin natur er én. Dette trengs ikke å forstås rent organisatorisk og heller ikke som noe kirkene selv skaper. Tvert imot er kirkens enhet noe som er gitt av den treenige Gud - Fader, Sønn og Hellig ånd. Det finnes bare én Gud og dermed finnes det bare én Kristi kirke. Det er bare ett Guds folk i verden og enhet er derfor en del av kirkens vesen.²⁹ Samtidig som Gud er én, er Gud også treenig. Med andre ord finnes det både enhet og mangfold innad i Gud selv, og dette reflekteres også i kirken. Kirken består av ulike mennesker med ulike gaver og tjenester, og det er nettopp dette mangfoldet som utgjør Kristi kropp. Kirkens mangfold står ikke i veien for enheten, men er forankret i Guds natur. I lys av dette er ikke enhet ensbetydende med enighet og heller ikke med uniformitet. Ola Tjørhom påpeker at et viktig siktemål for økumenikken er å søke den rette balansen mellom enhet og mangfold.³⁰ For det lokaløkumeniske fellesskapet vil det også være viktig å minne seg selv på at kirkens enhet er gitt av og forankret i Gud selv, og slik er det også med mangfoldet.

Innad i mangfoldet vil det alltid eksistere ulike praksiser, meninger og teologi side om side. Sven Thore Kloster argumenterer, ut ifra agonistisk teologi, for at konflikt og uenighet kan anses som noe positivt heller enn noe utelukkende negativt til hinder for kirkens enhet. Med tanke på det lokaløkumeniske fellesskapet kan agonistisk teologi ha noe å lære oss om uenighet og hvordan håndtere uenighet. Kloster skriver:

“Kirkelig enhetsarbeid trenger verken å ha som mål institusjonell enhet eller teologisk konvergens for at verden skal tro. (...) Det er mer enn viktig nok som et arbeid som kontinuerlig artikulere, leter etter og insisterer på enheten som faktisk er gitt kirken, til tross for alle forskjellighetene og (uforsonte) uenigheter som finnes.”³¹

Enheten er i denne sammenheng forstått som en enhet av tidligere splittede, men fremdeles forskjellige kirker som nå lever i et gjensidig forpliktende fellesskap og deler felles tro og oppdrag i verden. I dybdeintervjuene var det nettopp oppfatningen om at man deler felles tro og oppdrag i verden som oftest ble trukket frem som det tyngstveiende argumentet for å delta.

Kloster viser til at Apostlenes gjerninger presenterer flere mulige ekklesiologiske modeller. Det er vanlig å gå til beskrivelsen av fellesskapet mellom de kristne i kapittel 2. Et kapittel som derimot gjerne overses, er uenigheten i Jerusalem-menigheten i kapittel 15. Denne konflikten førte som kjent til svært viktige avklaringer i kirken. At spenninger og uenighet kan være nødvendig for å vinne ny innsikt og skape endring og transformasjon, bør dermed poengteres.³²

I forlengelsen kan vi spørre om lokaløkumeniske grupper bør ha ambisjon om å søke konsensus eller å akseptere at et premiss for fellesskap er nettopp det at fellesskapet representerer et meningsmangfold. På den ene siden vil noen bruke Jesu ord om at et hus som er i konflikt med seg selv kan ikke bli stående (Mark 3,24) og at man uansett ikke kommer utenom spørsmålet om hva som binder sammen fellesskapet. Uenighet rammes ofte inn av maktkamp: Hvem har rett til å si hva kirken skal tro? Hvem har rett til å fortolke vs. hva er riktig fortolkning? Det er ikke helt uvanlig at enkeltpersoner eller grupper gjør krav på definisjonsmakt. Da blir uenighet vanskelig. Kanskje er det slik at behovet for å hevde definisjonsmakt er særlig sterkt dersom man oppfatter at deltakelse i fellesskapet per definisjon innebærer konsensusøken? Kloster argumenter for viktigheten av fortolkningsåpenhet og at den er best ivaretatt når et mangfold av ulike og rivaliserende synspunkter blir artikulert, og ikke når en bestreber seg på konsensusøkende prosesser. Slik sett kan det økumeniske fellesskapet med fordel karakteriseres som et “uenighetsfellesskap.”

Ifølge Bangstad har et uenighetsfellesskap følgende kjennetegn: «en gruppe mennesker som (1) er kastet sammen i et skjebnefellesskap; (2) deler en ureduserbar, men ikke-voldelig uenighet seg imellom, og (3) står overfor en prosess som med nødvendighet innebærer et valg av felles handling.»³³ Altså, et fellesskap som skal utrette noe, hvor man er satt sammen uavhengig av om en selv ønsker å være en del av fellesskapet eller ikke, og hvor det finnes minst én uenighet. Her er det åpenbare likheter til det lokaløkumeniske fellesskapet, da ulike kirker representerer ulike teologier og hvor alle er en del av Kristi kirke på jord, uavhengig av hva man måtte tenke om andre kristne.

²⁹ TTjørhom, O. “Enhet og mangfold i kirkens liv - økumeniske utfordringer.” I Tjørhom, O (red.) (2018), *Kirkesamfunn i Norge: Innføring i kirkekunnskap*, 342-343.

³⁰ Tjørhom, O. “A Question of Balance: Unity and Diversity in the Life of the Church.” *Pro Ecclesia*, 15(2).

³¹ Kloster, S. T. “Kirkelig uenighetsfellesskap.” *Kirke og Kultur*, 124(04): 381-396.

³² *Ibid.*

³³ Bangstad, S. (2015). *Uenighetsfellesskap. Teologisk tidsskrift*, 4(03): 263-272.

For å lykkes med uenighetsfellesskapet er det en forutsetning at deltakerne har tillit til at det er i deres egen interesse å ta aktivt del i fellesskapet. Viktige spørsmål i denne forbindelse er:

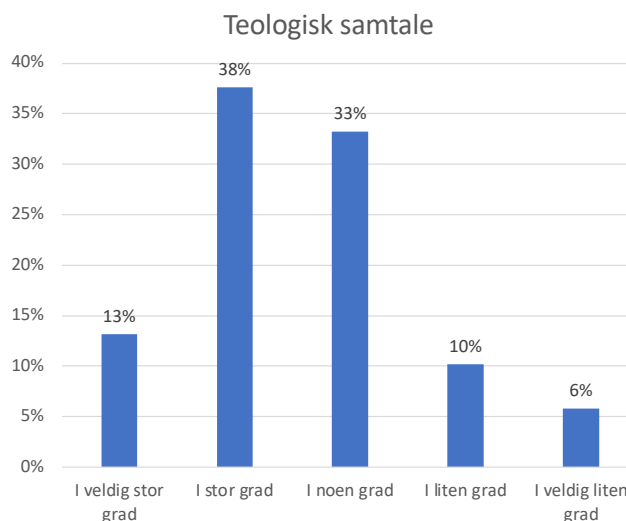
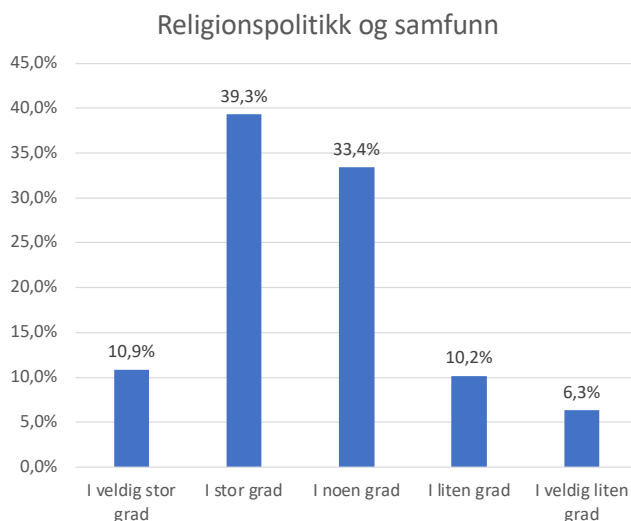
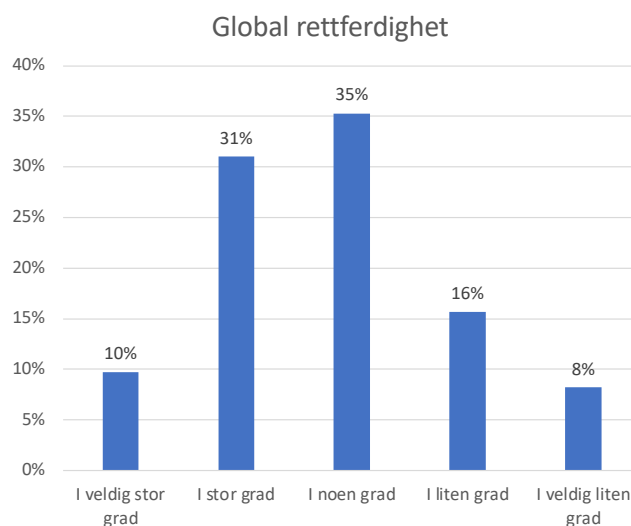
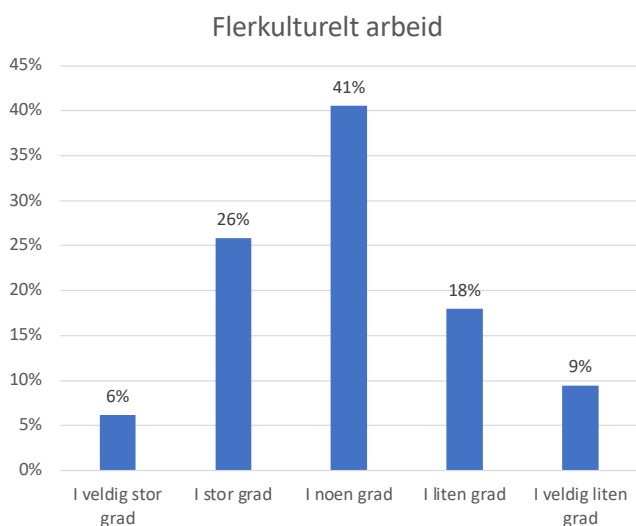
- **Hva gjør at ulike grupper føler eller ikke føler seg forpliktet til å delta i fellesskapet?**
- **Hva skal til for at ulike grupper har tillit til at det er i deres egen interesse å ta aktivt del i fellesskapet?**

Fra dette perspektivet vil man kanskje kunne si at det ikke forskjellighetene i seg selv, men hvordan man forholder seg til disse, som representerer den største

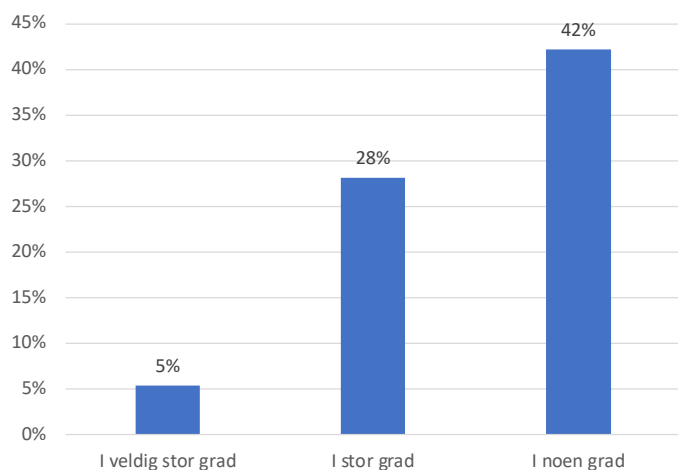
utfordringen. Flere av menighetslederne etterlyser arenaer hvor man kan snakke sammen om uenighetene på en respektfull måte, hvor målet ikke er å bli enige eller å overbevise, men å forstå hverandre bedre. Ethiske og teologiske problemstillinger, som for eksempel ekteskapssyn, representerer mange steder dyp uenighet hvor behovet for respektfull samtale er stort. For at det lokaløkumeniske fellesskapet skal fungere, må man lære å leve med uenighetene. Det ligger gode muligheter for å styrke det lokaløkumeniske fellesskapet gjennom å omtale og forstå fellesskapet som et uenighetsfellesskap og gjennom å gå i dialog om uenighetene.

4.4 NKR I MØTE MED LOKALØKUMENISKE GRUPPER

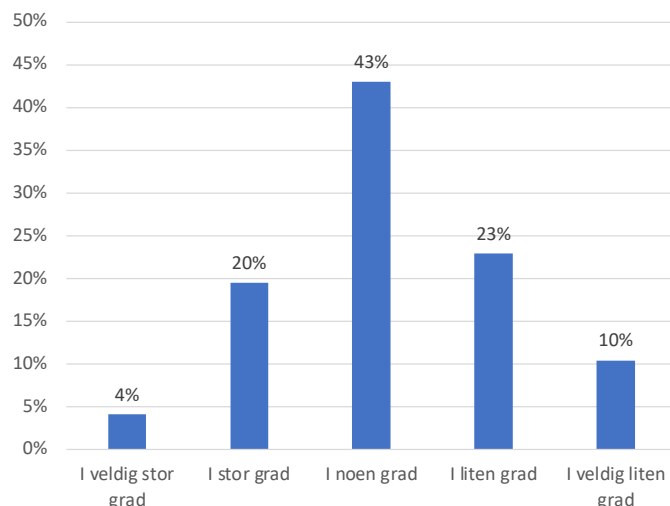
En del av spørreundersøkelsen gikk ut på å ta stilling til i hvilken grad respondentene forbinder Norges Kristne Råd med ulike sider av deres virksomhet. Resultatene fordeler seg slik:

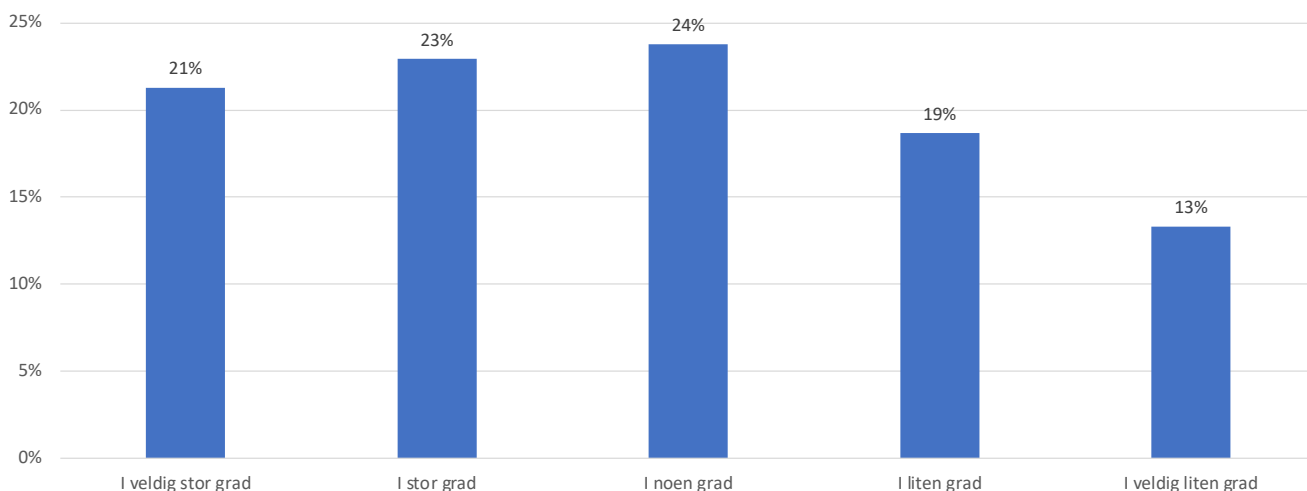
Freds- og forsoningsarbeid

Bærekraftsmålene

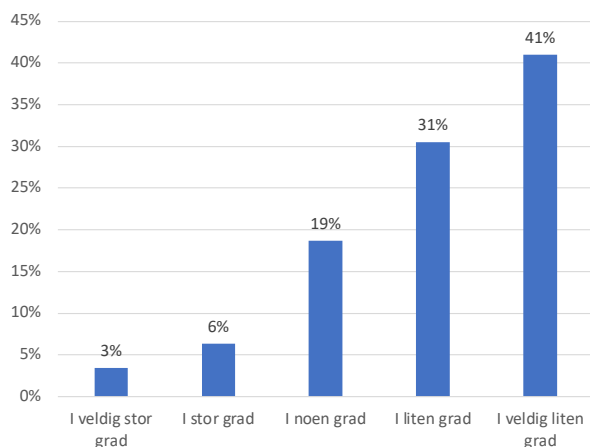
Smitteveilederen

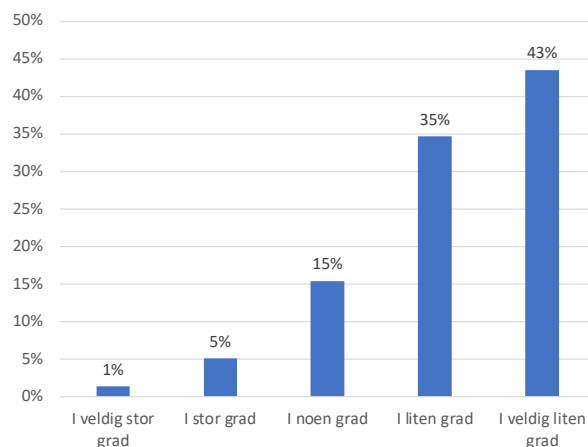
Etter bortimot to år preget mer eller mindre av COVID-19, peker utgivelse av og oppdatering av smitteveilederen seg som både den virksomheten i Norges Kristne Råd som flest menighetsledere har et sterkt forhold til. Sett bort i fra denne, er det mellom 16 prosent og 33 prosent av respondentene som i liten eller veldig liten grad forbinder Norges Kristne Råd med de ulike virksomhetsområdene som nevnes i spørsmålene. De fleste av respondentene har en viss forståelse av Norges Kristne Råds arbeid, men her er det også rom for å nå ut til lokalmenighetene i enda større grad.

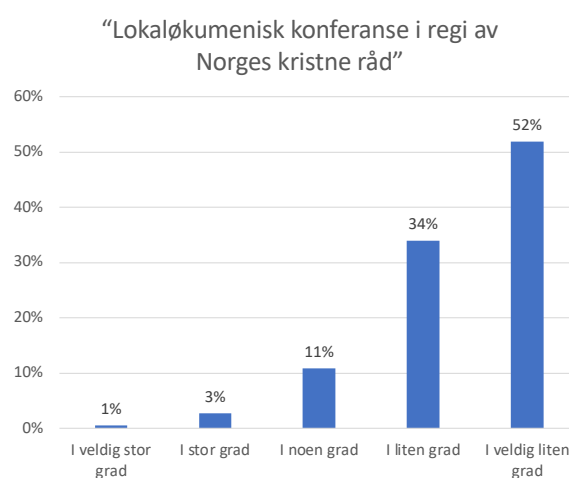
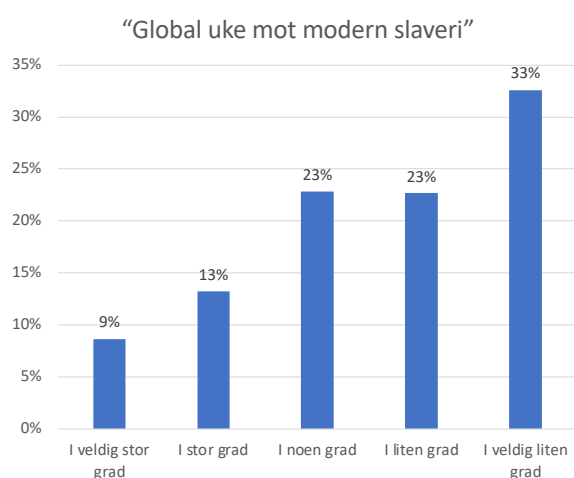
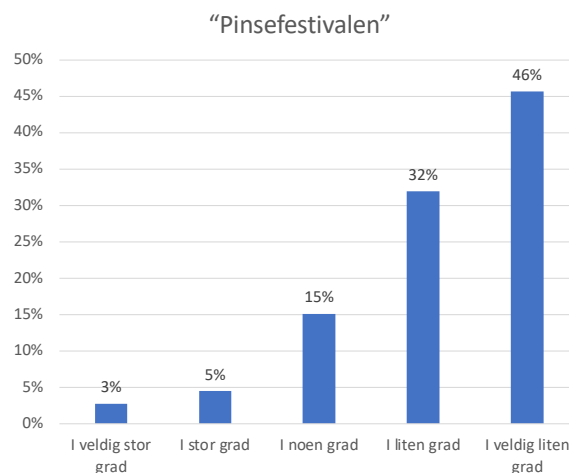
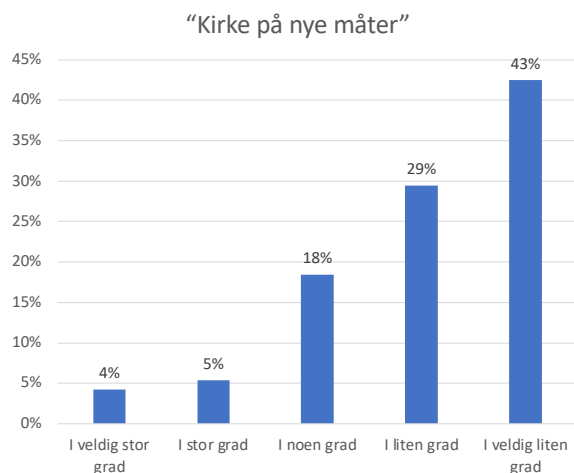
Spørreundersøkelsen tok også for seg i hvilken grad utvalget hadde kjennskap til ulike nettverk.

“Sammen mot overgrep”

”Nettverk for religion og utvikling”

Respondentene har i liten grad kjennskap til de ulike nettverkene forbundet med Norges Kristne Råd.

På bakgrunn av svarene kan vi si at respondentene/ utvalget generelt har lav kjennskap til Norges Kristne Råds konkrete arbeid. De viser noe kjennskap til Norges Kristne Råds virksomhetsområder, mens nettverkene er mer ukjente. Dersom Norges Kristne Råd ønsker å spille en rolle i lokaløkumeniske sammenhenger, kan det være nødvendig å arbeide med å synliggjøre informasjon om NKRs virksomhet, kompetanse og ressurser.

Når det gjelder hvilken rolle Norges Kristne Råd kan og bør spille ovenfor lokalmenighetene så hadde intervjuobjektene sprikende meninger om dette. Norges Kristne Råd er allerede engasjert i felleskirkelige aktiviteter som for eksempel som arrangør av “Global uke”.

Blant respondentene var det noen som at Norges Kristne Råd burde unngå å involvere seg lokalt, mens andre mente det var stort grunnlag for å ta en større rolle lokalt. Én respondent uttrykte behov for en uavhengig aktør som kunne være med å arrangere dialogmøter i trygge rammer om utfordrende og dagsaktuelle teologiske temaer og etiske problemstillinger der man tør å snakke om “elefanten i rommet”. Ambisjonene for slike samtaler bør være å forstå hverandre bedre, fremfor å overbevise eller å bli enige.

En annen mulighet er å bistå med veiledning og fasilitering i oppstartsprosesser av nye lokale felleskirkelige initiativ, for eksempel ved å presentere modeller fra andre steder i landet. En siste mulighet er å bidra med å nøste opp i konflikter der hvor samarbeidsklimaet mellom ulike kirker har blitt krevende.

A large, light blue, stylized number '5' is centered on a dark blue background. The number has a thick, rounded stroke. The word 'APPENDIKS' is written in white, bold, uppercase letters across the middle of the number.

APPENDIKS

ANTALL HENVENDELSER TIL MENIGHETSLEDERE PR. KIRKESAMFUNN

Kirkesamfunn	Bispedømme	Utvalgsstørrelse (n=2620)
Den norske kirke	Agder og Telemark	208
Den norske kirke	Bjergvin	153
Den norske kirke	Borg	0
Den norske kirke	Hamar	159
Den norske kirke	Møre	50
Den norske kirke	Nidaros	189
Den norske kirke	Nord-Hålogaland	62
Den norske kirke	Oslo	91
Den norske kirke	Stavanger	164
Den norske kirke	Sør-Hålogaland	168
Den norske kirke	Tunsberg	119
Den Anglikanske kirke i Norge*		7
Den Etiopisk ortodokse kirke i Norge*		1
Den Evangelisk Lutherske Frikirke		135
Den Katolske Kirke	Oslo	49
Den Katolske Kirke	Nidaros	5
Den nordisk katolske kirke		5
Den ortodokse kirke - Hellige Nikolai menighet		1
Den svenske kirke i Norge		4
Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)		17
Det Norske Baptistsamfunn		148
Frelsesarmeen		72
Metodistkirken i Norge		80
Misjonskirken Norge		129
Oslo Kristne Senter		14
Pinsebevegelsen i Norge		570
Vennenes Samfunn Kvekerne		5
Guds Menighet Vegårshei		2
Østfoldkirken		2
Gresk-ortodokse kirke*		1
Serbisk-ortodokse kirke*		1
Finske menighet i Norge		6
Tyskspråklige menighet i Norge		2

*Mottatt engelskspråklig versjon. Anslagsvis 10 personer har mottatt denne totalt.

SPØRSMÅLSSKJEMA SPØRREUNDERSØKELSE

1 INTRODUKSJONSTEKST

Kjære deltaker!

Denne spørreundersøkelsen går til deg som er sogneprest/hovedpastor eller er leder for styre/menighetsråd/eldsteråd i din menighet.

Undersøkelsen gjennomføres av Nordic Navigation på vegne av Norges Kristne Råd og berører spørsmål knyttet til felleskirkelig kontakt og samarbeid lokalt. I begynnelsen av hvert delkapittel vil det presiseres om du skal svare på vegne av deg selv eller din menighet. Du vil bli spurt om både din kjennskap og menighetens erfaring med samarbeid lokalt og hvilke oppfatninger du har om å samarbeide med andre kirker. Resultatet fra denne spørreundersøkelsen vil inngå i en nasjonal rapport om økumenikk som vil lanseres høsten 2021.

De fleste spørsmålene i skjemaet besvares ved å velge ett svaralternativ for hvert enkelt spørsmål. Der som det skal velges flere enn ett svaralternativ, er dette oppgitt i spørsmålsteksten. Enkelte spørsmål er formulert som påstander eller utsagn som er satt opp under hverandre. Her velger du ett alternativ for hver påstand.

I et spørreskjema er det ikke alltid mulig å gi nøyaktig uttrykk for hva en mener. Svar ut fra det du synes passer best. Spørreskjemaet er ingen eksamen, og det finnes ingen riktige eller gale svar.

Anslått gjennomføringstid: ANTALL minutter.

** = Må fylles ut*

2 OM RESPONDENTEN

2.1 Hvilken rolle har du i din menighet?*

- Prest/pastor
- Leder for styre/menighetsråd/eldsteråd
- Annet (tekstboks)

2.2 Hvilket kirkesamfunn representerer du?*

- Den Anglikanske kirke
- Den Etiopisk-ortodokse kirke
- Den Evangelisk-Lutherske frikirke (Frikirken)
- Den finske menigheten i Norge
- Den gresk-ortodokse kirke i Norge
- Den katolske kirke
- Den nordisk-katolske kirke
- Den norske kirke
- Den ortodokse kirke i Norge- Hellige Nikolai menighet
- Den serbisk-ortodokse kirke i Norge
- Den tyske menigheten i Norge
- Det Evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)

- Det norske Baptistsamfunn
- Frelsesarmeen
- Guds menighet Vegårshei
- Kvekersamfunnet
- Metodistkirken
- Misjonskirken Norge
- Oslo Kristne Senter (OKS)
- Pinsebevegelsen
- Svenska kyrkan
- Østfoldkirken
- Annet (tekstboks)

2.3 Er du..*

- Kvinn
- Mann

2.4 Hvor gammel er du?*

- Under 18 år
- 18-24 år
- 25-29 år
- 30-34 år
- 35-39 år
- 40-44 år
- 45-49 år
- 50-54 år
- 55-59 år
- 60-64 år
- 65-69 år
- 70-74 år
- 75 år eller eldre

2.5 Hva er din høyeste fullførte utdanning?*

- Grunnskole / folkeskole / realskole
- 3-årig videregående skole / fagbrev, yrkesfag ved videregående skole
- Høyere utdanning av 1-4 års varighet (ved universitet, høyskole eller tilsvarende)
- Høyere utdanning av 5 års varighet eller mer (ved universitet, høyskole eller tilsvarende)

2.6 I HVILKET FYLKE LIGGER DIN MENIGHET?*

- Agder
- Innlandet
- Møre og Romsdal
- Nordland
- Oslo
- Rogaland
- Troms og Finnmark
- Trøndelag
- Vestfold og Telemark

- Vestland
- Viken

2.7 Hva slags område ligger din menighet i?*

- By med mer enn 500 000 innbygger
- By med mellom 50 000 - 499 999 innbyggere
- By/tettsted med mellom 5 000 - 49 999 innbyggere
- Bytettsted (2 000 - 4 999 innbyggere)
- Bygd (mindre enn 2 000 innbyggere)
- Vet ikke

2.8 Gi et cirka-anslag på prosentandel i menigheten som har et annet morsmål enn norsk*

SLIDER (0-100)

2.9 Kjenner du til andre menigheter i ditt nærområde?*

- Ja, flere
- Kun én eller to
- Nei

Hvis "Nei" på spm 2.9 ": Send respondenten til kapittel 11 "Kjennskap til NKR"

2.10 Hvis "Ja, flere", eller "Kun én eller "to" på spm 2.9 ": Hvilke sammenhenger finnes i ditt nærområde?*

- Den Anglikanske kirke
- Den Etiopisk-ortodokse kirke
- Den Evangelisk-lutherske frikirke (Frikirken)
- Den finske menigheten i Norge
- Den gresk-ortodokse menigheten i Norge
- Den katolske kirke
- Den nordisk-katolske kirke
- Den norske kirke
- Den ortodokse kirke
- Den serbisk-ortodokse kirke i Norge
- Den tyske menigheten i Norge
- Det Evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)
- Det norske Baptistsamfunn
- Frelsesarmeen
- Frie Evangeliske Forsamlinger
- Guds menighet Vegårshei
- Indremisjonsforbundet
- Kristent Fellesskap (KF)
- Kvekersamfunnet
- Metodistkirken
- Misjonskirken Norge (tidligere Misjonsforbundet)
- Normisjon
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Oslo Kristne Senter (OKS)
- Pinsebevegelsen
- Svenska kyrkan

- Syvendedags Adventistkirken
- Østfoldkirken
- Uavhengig
- Annet (tekstboks)

3 AKTIVITET OG DELTAKELSE

De neste spørsmålene dreier seg om din menighets deltakelse i tverrkirkelig samarbeid.

3.1 Har din menighet kontakt med ledere eller ansatte fra andre menigheter lokalt?*

- Ja, jevnlig
- Kun sporadisk
- Sjeldent
- Aldri
- Vet ikke

3.2 Hvis "Ja, jevnlig" eller "kun sporadisk" på spm 3.1: Hva karakteriserer denne kontakten? (velg én eller flere)

- Personlig og uformell kontakt
- Fast møtepunkt med ledere/ansatte fra andre menigheter
- Samarbeid om enkeltprosjekt/enkeltaktivitet
- Samarbeid om flere prosjekter eller aktiviteter
- Vet ikke

3.3 Hvis "Ja, jevnlig" eller "kun sporadisk" på spm 3.1: Hvilke kirkesamfunn eller organisasjoner representerer lederne dere har kontakt med? (velg én eller flere)

- Den Anglikanske kirke
- Den Etiopisk-ortodokse kirke
- Den Evangelisk-lutherske frikirke (Frikirken)
- Den finske menigheten i Norge
- Den gresk-ortodokse kirke i Norge
- Den katolske kirke
- Den nordisk-katolske kirke
- Den norske kirke
- Den ortodokse kirke
- Den serbisk-ortodokse kirke i Norge
- Den tyske menigheten i Norge
- Det Evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)
- Det norske Baptistsamfunn
- Frelsesarmeen
- Frie Evangeliske Forsamlinger
- Guds menighet Vegårshei
- Indremisjonsforbundet
- Kristent Fellesskap (KF)
- Kvekersamfunnet
- Metodistkirken
- Misjonskirken Norge (tidligere Misjonsforbundet)
- Normisjon
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Oslo Kristne Senter (OKS)

- Pinsebevegelsen
- Svenska kyrkan
- Syvendedags Adventistkirken
- Uavhengig
- Østfoldkirken
- Annet (tekstboks)

3.4 Tas det initiativ til felleskirkelig samarbeid i ditt nærområde?*

- Ja, nei, vet ikke

3.5 Hvis "Ja" på spm 3.5: Hvilke aktiviteter samarbeides det om? (velg én eller flere)*

- Fellesgudstjenester, møteuker e.l.
- Felles barne- eller ungdomsarbeid
- Preste-/pastornettverk
- Diakonale initiativ
- Fasteaksjon e.l.
- Utadrettet evangelisering
- Bønnesamlinger
- Andre samlinger med fokus på dialog
- Politisk påvirkningsarbeid
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

3.6 Har din menighet deltatt i felleskirkelige aktiviteter i løpet av de siste tre årene?*

- Ja, nei, vet ikke

3.7 Hvis "Ja" på spm 3.7: Hvilke aktiviteter har menigheten deltatt i? (velg én eller flere)

- Fellesgudstjenester, møteuker e.l.
- Felles barne- eller ungdomsarbeid
- Preste-/pastornettverk
- Diakonale initiativ
- Fasteaksjon e.l.
- Utadrettet evangelisering
- Bønnesamlinger
- Andre samlinger med fokus på dialog
- Politisk påvirkningsarbeid
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

4 EIERSKAP TIL FELLESKIRKELIG ARBEID

De neste spørsmålene handler om dine personlige erfaringer og oppfatninger om felleskirkelig samarbeid.

4.1 Har du personlig deltatt i felleskirkelige aktiviteter i løpet av de siste tre årene?*

- Ja, nei, vet ikke

Ta stilling til følgende utsagn:

4.2 "Jeg anser felleskirkelig arbeid som viktig"

- Helt enig
- Delvis enig
- Verken/eller
- Delvis uenig
- Helt uenig

4.3 "Når jeg snakker om det felleskirkelige arbeidet lokalt sier jeg vanligvis "vi/oss" istedenfor "de/dem"

- Helt enig
- Delvis enig
- Verken/eller
- Delvis uenig
- Helt uenig

4.4 "Når noen kritiserer det felleskirkelige arbeidet lokalt tar jeg det personlig"

- Helt enig
- Delvis enig
- Verken/eller
- Delvis uenig
- Helt uenig

4.5 "Det er viktig for meg å ha kontakt med menigheter fra andre kirkesamfunn"*

- Helt enig
- Delvis enig

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad
Jesu død og forsoningsverk					
Nattverd					
Diakoni					
Disippelgjøring					
Evangelisering					
Misjon					
Liturgisk gudstjenesteuttrykk					
Personlig omvendelse					
Engasjement i klimasaken					
Samlivssyn					
Kamp mot sosial urettferdighet					
Bibelsyn					
Støtte til staten Israel					
Åpenhet for Åndens ledelse					

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad
Jesu død og forsoningsverk					
Nattverd					
Diakoni					
Disippelgjøring					
Evangelisering					
Misjon					
Liturgisk gudstjenesteuttrykk					
Personlig omvendelse					
Engasjement i klimasaken					
Samlivssyn					
Kamp mot sosial urettferdighet					
Bibelsyn					
Støtte til staten Israel					
Åpenhet for Åndens ledelse					

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad
Jesu død og forsoningsverk					
Nattverd					
Diakoni					
Disippelgjøring					
Evangelisering					
Misjon					
Liturgisk gudstjenesteuttrykk					
Personlig omvendelse					
Engasjement i klimasaken					
Samlivssyn					
Kamp mot sosial urettferdighet					
Bibelsyn					
Støtte til staten Israel					
Åpenhet for Åndens ledelse					

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad
Jesu død og forsoningsverk					
Nattverd					
Diakoni					
Disippelgjøring					
Evangelisering					
Misjon					
Liturgisk gudstjenesteuttrykk					
Personlig omvendelse					
Engasjement i klimasaken					
Samlivssyn					
Kamp mot sosial urettferdighet					
Bibelsyn					
Støtte til staten Israel					
Åpenhet for Åndens ledelse					

6 BEGRUNNELSE FOR DELTAKELSE OG IKKE-DELTAKELSE

Hvis "Ja" på 3.7 "Har din menighet deltatt i felleskirkelige aktiviteter i løpet av de siste tre årene?:"

De neste spørsmålene handler om menighetens begrunnelser for å delta i felleskirkelig aktivitet. Ta stilling til følgende påstander:

6.1 "Vår begrunnelse for å delta er først og fremst teologisk fundert"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

6.2 "Vi er først og fremst med fordi vi får utrettet mer sammen enn alene"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

6.3 "Vi er først og fremst med på grunn av det inspirerende fellesskapet"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

6.4 "Vi har en annen begrunnelse for å delta"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

6.5 Hvis "Helt enig" eller "delvis enig" på spm 6.4: Vil du si noe mer om dette?

- Tekstboks

Hvis "Nei" (på spm 3.7): Det neste spørsmålet handler om menighetens begrunnelser for å ikke delta i felleskirkelig aktivitet.

6.6 Hva er de viktigste grunnene til at din menighet ikke har deltatt i felleskirkelig aktivitet de siste årene? (velg én eller flere)

- Det finnes få andre kirker i nærområdet
- Vi har ikke kapasitet til å engasjere oss i aktiviteter utenfor egen menighet
- Vi opplever at kulturforskjellene er for store til å skulle samarbeide med andre kirker
- Vi kjenner ikke hverandre godt nok til å skulle samarbeide
- Vi har ikke sterk nok tillit til hverandre til å skulle samarbeide
- Vi har for ulike oppfatninger om hva vi ønsker å oppnå
- Felleskirkelig samarbeid innebærer at vi må gå på kompromiss med for mange ting som er viktige for oss
- Vi oppfatter at felleskirkelig samarbeid bidrar til å legitimere teologiske standpunkt vi ikke kan stå inne for
- Andres manglende respekt for vår egenart gjør det problematisk å delta i felleskirkelig aktivitet
- Tidligere negative erfaringer med felleskirkelig aktivitet gjør at vi vegrer oss for å delta
- Annet (tekstboks)

6.7 Dersom "Tidligere negative erfaringer med felleskirkelig samarbeid gjør at vi vegrer oss for å delta": Vil du si noe mer om hva disse negative erfaringene med felleskirkelig samarbeid gikk ut på?

- Tekstboks

7 ORGANISERING AV FELLESKIRKELIG SAMARBEID

Hvis "Ja" på 3.5 "Tas det initiativ til felleskirkelig samarbeid i ditt nærområde?":

De neste spørsmålene dreier seg om organisering av lokalt felleskirkelig samarbeid. Dersom du ikke har kjennskap til spørsmålene, trykker du bare "vet ikke".

7.1 Hvordan koordineres det felleskirkelige samarbeidet?

- Av en lokal komité/styringsgruppe/utvalg
- Av enkeltpersoner
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

7.2 Hvis "Av en lokal komité/styringsgruppe/utvalg": Hvem er representert i denne gruppen? (velg én eller flere)

- Den Anglikanske kirke
- Den Etiopisk-ortodokse kirke
- Den Evangelisk-lutherske frikirke (Frikirken)
- Den finske menigheten i Norge

- Den gresk-ortodokse kirke i Norge
- Den katolske kirke
- Den nordisk-katolske kirke
- Den norske kirke
- Den ortodokse kirke
- Den serbisk-ortodokse kirke i Norge
- Den tyske menigheten i Norge
- Det Evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)
- Det norske Baptistsamfunn
- Frelsesarmeen
- Frie Evangeliske Forsamlinger
- Guds menighet Vegårshei
- Indremisjonsforbundet
- Kristent Fellesskap (KF)
- Kvekersamfunnet
- Metodistkirken
- Misjonskirken Norge (tidligere Misjonsforbundet)
- Normisjon
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Oslo Kristne Senter (OKS)
- Pinsebevegelsen
- Svenska kyrkan
- Syvendedags Adventistkirken
- Uavhengig
- Østfoldkirken
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

7.3 Hvem inviteres til de felleskirkelige aktivitetene? (velg én eller flere)

- Alle menigheter lokalt inviteres
- De fleste menigheter lokalt inviteres
- Kun noen menigheter lokalt inviteres
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

Hvis “De fleste menigheter lokalt inviteres” eller “Kun noen få menigheter lokalt inviteres” på spm. 7.3:

7.4 Hvilke menigheter som finnes lokalt inviteres ikke? (velg én eller flere)

- Den Anglikanske kirke
- Den Etiopisk-ortodokse kirke
- Den Evangelisk-lutherske frikirke (Frikirken)
- Den finske menigheten i Norge
- Den gresk-ortodokse kirke i Norge
- Den katolske kirke
- Den nordisk-katolske kirke
- Den norske kirke
- Den ortodokse kirke
- Den serbisk-ortodokse kirke i Norge
- Den tyske menigheten i Norge
- Det Evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)
- Det norske Baptistsamfunn
- Frelsesarmeen

- Frie Evangeliske Forsamlinger
- Indremisjonsforbundet
- Guds menighet Vegårshei
- Kristent Fellesskap (KF)
- Kvekersamfunnet
- Metodistkirken
- Misjonskirken Norge (tidligere Misjonsforbundet)
- Normisjon
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Oslo Kristne Senter (OKS)
- Pinsebevegelsen
- Svenska kyrkan
- Syvendedags Adventistkirken
- Uavhengig
- Østfoldkirken
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

7.5 Hvem deltar stort sett på disse aktivitetene? (velg én eller flere)

- Alle som blir invitert deltar
- Den Anglikanske kirke
- Den Etiopisk-ortodokse kirke
- Den Evangelisk-lutherske frikirke (Frikirken)
- Den finske menigheten i Norge
- Den gresk-ortodokse kirke i Norge
- Den katolske kirke
- Den nordisk-katolske kirke
- Den norske kirke
- Den ortodokse kirke
- Den serbisk-ortodokse kirke i Norge
- Den tyske menigheten i Norge
- Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn (DELK)
- Det norske Baptistsamfunn
- Frelsesarmeen
- Frie Evangeliske Forsamlinger
- Guds menighet Vegårshei
- Indremisjonsforbundet
- Kristent Fellesskap (KF)
- Kvekersamfunnet
- Metodistkirken
- Misjonskirken Norge (tidligere Misjonsforbundet)
- Normisjon
- Norsk Luthersk Misjonssamband
- Oslo Kristne Senter (OKS)
- Pinsebevegelsen
- Svenska kyrkan
- Syvendedags Adventistkirken
- Uavhengig
- Østfoldkirken
- Annet (tekstboks)
- Vet ikke

7.6 Har det vært utarbeidet et verdi-/grunnlagsdokument for det felleskirkelige samarbeidet?

- Ja, nei, annet (tekstboks), vet ikke

7.7 Hvis "Ja" på spm 7.6: Ta stilling til følgende påstand:

"Norges Kristne Råds dokument "Takt og tone" har inspirert det felles verdidokumentet"

Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig, vet ikke

7.8 Hvis "Ja" på spm 7.6: Ta stilling til følgende påstand: "Jeg opplever at verdidokumentet har tydeliggjort hva vi er enige om"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

7.9 Hvis "Ja" på spm 7.6: Ta stilling til følgende påstand: "Jeg opplever at verdidokumentet har tydeliggjort hva vi ikke er enige om"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

7.10 Hvis "Ja" på spm 7.6: "Jeg opplever at verdidokumentet har forbedret samarbeidsklimaet"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

7.11 Hvis "Ja" på spm 7.6: "Jeg opplever at verdidokumentet har forverret samarbeidsklimaet"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

I hvilken grad har det vært arbeidet med følgende i det felleskirkelige samarbeidet?

7.12 Identifisere felles trosgrunnlag

- I svært stor grad, i stor grad, verken/eller, i liten grad, i svært liten grad, vet ikke

7.13 Dele felles troserfaringer

- I svært stor grad, i stor grad, verken/eller, i liten grad, i svært liten grad, vet ikke

7.14 Tydeliggjøre felles oppdrag og mål

- I svært stor grad, i stor grad, verken/eller, i liten grad, i svært liten grad, vet ikke

7.15 Dele forventninger den enkelte har til det felleskirkelige fellesskapet

- I svært stor grad, i stor grad, verken/eller, i liten grad, i svært liten grad, vet ikke

8 EVALUERING AV FELLESKIRKELIG SAMARBEID

Hvis "ja" på spm 3.7"

De neste spørsmålene dreier seg om evaluering av det felleskirkelige samarbeidet.

8.1 Hvor godt opplever du at det felleskirkelige samarbeidet fungerer?

- Svært godt, ganske godt, verken/eller, ganske dårlig, svært dårlig

8.2 Hvis: "Svært godt", "ganske godt" på spm 8.1: Hva vil du si er viktige grunner til at det felleskirkelige arbeidet fungerer godt hos dere? (velg én eller flere)

- Vi vil i stor grad det samme

- Vi har høy tillit til hverandre
- Vi kjenner hverandre godt
- Vi konkurrerer ikke
- Vi lar ikke forskjelligheter hindre samarbeidet
- Vi har definert et felles verdi-/grunnlagsdokument
- Det er stor vilje til å få til noe sammen
- Annet (tekstboks)

8.3 Hvis: "ganske dårlig", "svært dårlig" på spm 8.1: Hva vil du si er viktige grunner til at det felleskirkelige arbeidet fungerer mindre godt hos dere? (velg én eller flere)

- Vi vil i liten grad det samme
- Vi har lav tillit til hverandre
- Vi kjenner hverandre ikke godt nok
- Vi konkurrerer i stor grad med hverandre
- Store ulikheter hindrer samarbeidet
- Vi mangler et felles verdi-/grunnlagsdokument
- Det er liten vilje til å få til noe sammen
- Annet (tekstboks)

9 RESULTAT AV FELLESKIRKELIG SAMARBEID

Hvis "ja" på spm 3.7: Ta stilling til følgende påstander om erfaring knyttet til deltakelse i felleskirkelig samarbeid:

9.1 "Det er enighet blant menighetsledere om at felleskirkelig samarbeid har en egenverdi"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig,

9.2 "Det er utfordrende å bli enige om hva det felleskirkelige samarbeidet skal innebære"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig,

9.3 "I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg blitt mer klar over hva vi har felles"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig,

9.4 "I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg blitt mer klar over hva som skiller oss fra hverandre"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.5 "I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg blitt mer takknemlig for min egen kirke tradisjon"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.6 "I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg lært å i større grad verdsette andres kirke tradisjon"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.7 "I dialog med menighetslederer fra andre kirkesamfunn har jeg opplevd at andres

manglende vilje til kompromiss vanskeliggjør samarbeid"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.8 "I dialog med menighetsledere fra andre kirkesamfunn har jeg opplevd at andres manglende vilje til å enes om sentrale deler i den kristne troen vanskeliggjør samarbeid"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.9 "Vår lokalhistorie vanskeliggjør felleskirkelig samarbeid"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.10 "Enkeltpersoner vanskeliggjør felleskirkelig samarbeid"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.11 "For at samarbeid skal fungere bør alle deltakere ha like stor mulighet for påvirkning"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.12 "Jeg opplever at større menigheters meninger blir tillagt større vekt i fellesskapet"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

9.13 "Jeg opplever at vi i stor grad konkurrerer med andre menigheter om de samme menneskene"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

10 MIGRANTMENIGHETER OG NYETABLERINGER

Hvis "ja" på spm 3.7: De neste spørsmålene dreier seg om migrantmenigheter og nyetableringer.

MIGRANTMENIGHETER OG -GRUPPER

Ta stilling til følgende påstand:

10.1 "Migrantmenigheter inviteres i like stor grad som andre menigheter til felleskirkelig samarbeid"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig, vet ikke, ikke relevant

10.2 "Migrantmenigheter deltar i like stor grad som andre menigheter i felleskirkelig samarbeid"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig, vet ikke

NYETABLERINGER

10.3 Har det blitt etablert nye forsamlinger/menigheter i ditt lokalmiljø i løpet av de siste fem årene?

- Ja, nei, vet ikke

10.4 Hvis "Ja" på spm 10.3: Ta stilling til følgende påstand: "Nyetableringer har bidratt positivt til det felleskirkelige samarbeidet"

- Helt enig, delvis enig, verken/eller, delvis uenig, helt uenig

11 KJENNSKAP TIL VIRKSOMHET I REGI AV NORGES KRISTNE RÅD

De neste spørsmålene dreier seg om din kjennskap til Norges Kristne råds virksomhet.

I hvilken grad forbinder du følgende arbeidsområder med Norges Kristne Råd?

11.1 Flerkulturelt arbeid

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.2 Global rettferdighet

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.3 Teologisk samtale

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.4 Religionspolitikk og samfunn

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.5 Freds- og forsoningsarbeid

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.6 Bærekraftsmålene

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.7 Smitteveilederen

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

I hvilken grad kjenner du til følgende nettverk?

11.8 "Sammen mot overgrep"

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.9 "Nettverk for religion og utvikling"

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.10 "Kirke på nye måter"

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.11 "Pinsefestivalen"

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.12 "Global uke mot moderne slaveri"

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad

11.13 "Lokaløkumenisk konferanse i regi av NKR"

- I veldig stor grad, i stor grad, i noen grad, i liten grad, i veldig liten grad